

309067

పత్రికా దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4 } దినపత్రిక 1917 సం॥ ఏప్రిల్ 17 వ తేది మంగళవారము } No. 14
సంపుటము 8 } పింగళ నామ సంవత్సర చైత్ర మాస బహుళ ఏకాదశి ౧౧. } సంచిక ౧౪

నోటీసు.
క్రొత్తగా రయసుమిల్కు కట్టబోవు వారికి
మంచి తరుణము.
సెకండు హాండు స్ట్రాపింగ్ అల్బాండరు
యాంగు స్ట్రీటు యింజన్ అన్యుకలెషన్
సిద్ధముగ నున్నది.
18 అండ్ సిలండరు స్ట్రోక్ 36 - ౧౧ 25
గుట్టుముల పవరు వైపు 10 అనుగులు.
స్పేసు 16 అండ్ గుర్రులు అనుగులు
లేక సరియైన స్థితిలో నుండి బాగుగా తని
చేయుచున్నది. (738)
వలయు వారు యీ క్రింది అడ్రెస్సుకు వ్రాయవలెను:-
గ్రాండ్ బుగ్గరాజు, మేనేజింగు ప్రొఫెసరులు.
శ్రీ లక్ష్మీవ్యవసాయ రయసు మిల్కు, గాజపల్లె.

ఆంధ్రపత్రిక చందాదారులకు
మనవి.
ఆంధ్రపత్రిక 8-వ సంవత్సరాదిసంచిక ఏప్రిల్
రెండవవారములో తప్పక నెలువడును. కావున
నాలోపుగ అనవరము లేనట్లు మాకు దెలిపిన
వారికి తప్ప, తక్కిన వారందరికి, సంచిక కావలసి
యుండిన టైం చి సంచిక కిమ్మతుకు సంచిక నె
వి. పి. గ నంబెదము. కావున వి. పి. మైకమును
చెల్లించి సంచికను కైకొన ప్రార్థితులు. సంచిక
యినవసరమని జూచినవారు, తమ యుద్దేశ్యమును
మాకు తెలిపి, వి.పి. ఖర్చుల నప్రమును తొలగింప
ప్రార్థితులు. ప్రతిదినమునను 500 కంటే నెక్కు
వగ పోస్టువారు తీసికొనరు. కావున ఆలస్యమయిన
దని త్వరపడి యుత్తరములు వ్రాయుకుండ ప్రార్థితులు.
ప్రతికాధిపతి.

Magic Cure for Scorpion Sting.
సర్వవృశ్చిక విషనంబివిని.
(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్క్) 536
దుఃఖముతో నచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.
ఇది ప్రతి వటుంబమునం దుండే
వలసిన యావృశ్చికము. ఆంధ్ర,
యానాని, దేశీయ వైద్యులచే పా
క్షగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినవా
లుంచినను మందు గుణముమాడదు.
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలుక
కుక్క, నాగు, జిప్సీ మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుభయో
గించును. కలపాకెట్ 1-కి 0.8-0
గాస్తేలి 0.3-0 1 దశకా పాకెట్టు
వల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ పేజు.
ఒకసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవ్వం.
వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ ఇవ్వబడును.
చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
1/6 వెంకటేశ్వరస్వామి వీధి, సాకారుపేట, మదరాసు.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము - ఆంధ్ర పదనము.	
ఈ పుస్తకమునందు అతిసుందరమైన 150 పటములున్నవి.	
వాలకాండము	అట్టలైండు 1-0-0 క్యాలికో 1-4-0
అయోధ్యాకాండము 1-వ భా...	1-0-0 ,, 1-4-0
" 2-వ ,, ...	1-0-0 ,, 1-4-0
ఆరణ్యకాండము	... 1-4-0 ,, 1-8-0
కిష్కింధాకాండము	... 1-0-0 ,, 1-4-0
సుందరకాండము	... 1-8-0 ,, 1-12-0
యోధకాండము 1-వ భాగము	1-0-0 ,, 1-4-0
" 2-వ ,, ...	1-0-0 ,, 1-4-0
" 3-వ ,, ...	1-0-0 ,, 1-4-0
సంకృష్టము 8 సంపుటములు.	
వాల, అయోధ్యాకాండములు	1 సంపుటము 2-8-0
ఆరణ్య, కిష్కింధా, సుందర కాండములు-1 సంపుటము	4-8-0
యోధకాండము - మూడవ భాగములు, 1 సంపుటము	2-8-0
తైలవర్ణముడిమక- 80 పాస్టెలకాగితములపై నుంచి	
అచ్చు, మేలైన కాలికో లైండు, వాల, అయో	5-0-0
ధ్యాకాండములు చే 1-సంపుటము	
ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అన్ & కో,	
(285) ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు.	

బెటుగోల్డ్ మెడల్ శెమిడిశల్ గ్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.
ఈ గ్రూప్ టర్బువు ఇంజనులు యెటు
రంటి చిక్కనయిన గ్రూడ్ ఆయిల్ తో
నయినను నుమారు ఒకమాసము శేపరయి
జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే
మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి.
వి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకంటే
యెక్కువ గ్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక
వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో
గలము మాత్రము యీ ఇంజనులు తీసి
కొనుచు వాటికంటే వేయి రెట్లు తృప్తి
కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్ర
ములు మొదలు 50 గుర్రముల పకరువరకు
వీట్లయొక్క స్పేరు సామానులు సహా
యెప్పుడును స్టాకులో సిద్ధముగా
నుండును.
జి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.
బాంబాయి:- బెజవాడ. గాజపల్లె

అమృతాంజనము.
అన్ని నోళ్ళును నిర్ధావధము.
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనోళ్ళుల మాన్యును.
పార్శ్వపు నోళ్ళుల శార
దోయను. వాయువు
పోల్లి పొగొట్టును.
సుఖసనగలిగి యుండును.
ప్రనియంటు నుండదదిగది.
వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారు చేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫోరోడ్డు, బొంబాయి.
} 1, కంబు సెట్టి వీధి, మద్రాసు

భిషగానాన్యులనా త్రైమాసిక ఆరోగ్య ప్రచురములు.
ఆంధ్రాగ్నేయ భాషలలో ప్రచురమైనది.
భిషగానార్య పండిత హెచ్. నుబ్బునాయకాశ్రమి
ఆహారములు - ప్రథమభాగము.
1971, సోనసుందర మొదలివీధి, కిక్కిరావాడు.
ప్రతి మూడుమాసముల కొక్కితూరి ప్రచురమగును.
ఆయుర్వేదోదయ గ్రంథమాల చందాదారుల కుచితముగ
పంపబడును. చందా సంవత్సరమునకు రూ. 1-0-0.
జూలు ప్రకృతిచక్రముల చక్కగ గ్రహించి దేశీయోగ్య శిథిలిని
గడయుటకు కలయు యావద్విషయము లీ ప్రచురముల
మూలకము బోధింపబడును. కావున గృహసులకును, విద్యార్థు
లకును, శ్రీమంతులను అత్యావశ్యకముగ నుండును.
హిందూగృహ వైద్యము. గ్రంథమాలయొక్క ప్రథమ
ప్రచురము. దీనివెల అబాలు 8.

కుంకుమపువ్వు
వృక్షమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మూలద్రవ్యము. కొనువారు మాన్యుమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెస్సి మొదలగునందే
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ.
(53) 21. హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

ప్రజాజీవన పునర్నిర్మాణము.

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి యుపన్యాసము.

(మా స్వకీయచరిత్రకుని యొగ్గనుండి.)

బంధువుల, ప్రియులు 14:— శ్రీశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి స్థానమున యావద్భారత దేశవేషక సంఘాధ్యక్షులగు మానసియ వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారి రీతీవల, సతీ సమేతులుగ విచ్చేసి, వి. వి. బోగయ్యపంతులుగారి రింట నతిథులుగ నుండిరి. రైల్వేస్టేషన్ వద్దకు పురజను లనేకు లేగి వారికి స్వాగత మొసంగి గౌరవించిరి.

18 వ తేది శుక్రవారము సాయంత్రము 5 గంటలకు నారు కట్టికొంటే మొదలు జ్యూరీలీ పురమందిరములో “ప్రజాజీవన పునర్నిర్మాణము” అను విషయమును గూర్చి గంభీరముగా నుపన్యసించిరి. రాజకీయ విషయములలో మన ప్రస్తుత సీనావస్థను గూర్చి కొంతకడ ముచ్చటించినపిమ్మట, భావనసభలలో నడచి కార సభ్యుల యభిప్రాయములకు నిలువ లేకుండ నుండుటకు ముఖ్యకారణము, మన ప్రతినిధి నాయకులందరిని కేంద్రీకృత మొనర్చుట రాజకీయ ప్రతిస్టాపనములు లేకుండుటయే యని నొక్కికెట్టి, ఇంగ్లాండుమున్నగు దేశములం దవలంబించు జరుగుచున్న రాజకీయాంశనావిధానమును మన మనకలంబించ వలసియుండుననియు, దేశములోని ప్రజాహితీ వాదులును, జాతీయవాదులును తమతమ నాయకుల నేర్పాటుజేసికొని సర్వవిషయములందును, వారి ననుకరింప సిద్ధులై యుండుట తొలగింపకావలసియు, అట్లు జేయుటకులన తమ ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వమునకుగాని, ఆత్మి గౌరవమునకు గాని వాని కలుగు నని తలంచుట పొరపాటనియును ప్రతివాడును తన నాయకుని యభిప్రాయము నర్థియై యుండుటకు వెనుదీయ రాదనియును, నుడువును నీ విషయమున తమకు గల యనుభవమును గూర్చి జెప్పిరి. మొన్న జరిగిన సామ్రాజ్యశాసన సభయందు ప్రభుత్వమువారు 150 కోట్ల పానుల అప్పును మిత్రమండలి వారి కొసంగ తీర్మానించుకొని నట్లు, మాత్రాగూ ప్రకటించినప్పుడు తమ కత్తంతాళ్ళ్యమును గలిగించె ననియును, తా మప్పుడులేచి, అప్పు విషయమున తమ సంపూర్ణాంగీకారమును సూచించుచు, నా విషయమున వారితనముగాను ప్రజానాయకుల యభిప్రాయము ముందుగా గానకుండుట వలన తమకు గలిగిన విసుదమును వెల్లడి చేసినప్పుడు, ప్రభుత్వమువారిపక్షమున ఎబాబు మొసంగినవారు చునవా రెన్నుకొనిన నాయకులే తేరినియును, అట్టి యనసరమున నాయకులతో వాలోచించుచుని ప్రభుత్వము వారిని గోరుటలో నిష్ఠాయము లేదనియు నధిక్షేపించిరి! మన మెన్నుకొనిన నాయకులే లేరు. కావున నట్టి ప్రతిస్టాపన సక్రమ రాజకీయాంశాశానావిషయమున నుండవలయు ననియును వారు నుడిచిరి. వీరి యుపన్యాస మంతయును సద్భావవలసివై గంభీరమై యుత్సాహ జనకమై మనోహరముగా నుండి ననుటకు సందియము లేదు. ఉపన్యాసాంతమున, నాభిరామమూర్తి పంతులు, బి.వి.గారు లేచి యుపన్యాసకులకు ఆయురారోగ్య శ్రవోత్సాహి వృద్ధులకు భారతమాతకు మంగళమును గోరుచు జేసిన స్వల్పస్వస్వాసముతో సభ ముగిసెను.

మహాభా సమాజము

ఆ నాటి సాయంత్రము మాయూరి మహిళా మండలములో మొక స్త్రీలసభను నేర్పాటు జేసియుండిరి. ఆ సభకు శ్రీనివాసశాస్త్రి గారిగా గ్రామనాథిపతియను జహించిరి. తొలుదొల ఉత్పల నుండగన్యు గా రీయను విషయమున కొంతకడ ముచ్చటించిన పిమ్మట నిర్బంధవ్రాత నిర్మాణనావిషయమున నిడగల రాజప్రతినిధిగారికడకంపబడిన, మహిళా సంఘముపట్ల మా యూరి సమాజమువారి సంపూర్ణ సానుభూతిని తెలియజేయుచు కొన్ని ప్రశంసములు జరిగిన పిమ్మట సభ ముగిసెను.

చెన్నరాష్ట్ర వర్ణాశ్రమధర్మ ద్వితీయ వార్షిక సమావేశము తంజావూరు జిల్లా నన్నిలముతాలూకా తిత్తియూరులో చెన్నపురి క్రైకోర్టు వంటి టి.ఆర్. రామచంద్రయ్యగారి ఆధ్యక్షత్వ క్రింద, ఆనెల 12వ తేది మొదలు మూడుదినములు జరిగెను. చాల నుండి పండితులు సభకు వచ్చిరి. చాలమంది మనిషు లుపన్యసించిరి. తంజావూరు జిల్లాలోని శాంతి మంగళము గ్రామమున పవిత్రము గు కటకృతచ్ఛాయన నవ భగవద్గీత ప్రపంచమునకు ప్రసాదించబడెనను పిషయమును మైలాపూరు వి. ఎస్. శ్రీనివాసగారిచే వి. పంచావళీకయ్యగారి ఎం. ఎ. ఎల్. టి. గారు వివరించిరి.

జాబులు

విలేఖకులకు సూచన

దేవునికృప కావలెన: అతివ్యక్తులగు మివాళ సమును ప్రకటింప లేనందునకు చింతించుచున్నాను. సంపాదకుడు.

I ఆంధ్రాంధ్ర వైదికపత్రిక.

అయ్యో, 11 తేది తమ పత్రికలో “ఆంధ్రాంధ్ర వైదికపత్రిక” విషయమున ప్రచురణమును జూచినాను. ఈయనాత్మార్థమునకు పూనుకొనిన మహనీయులు ఆంధ్రులయొక్క కృతజ్ఞతకు పాత్రులు. ఆపత్రికను నిర్వహించుటకుగాను స్థాపించుటకు జూయంటువుకు కంపెనీలో నాకు 100 లు వంతు నిచ్చి నన్న భాగస్వామిగ రిజిస్టరు చేయింప గోరుచున్నాను. నరసమ్యపేట, గంజామజిల్లా. పొ. స్వామిబాబు.

II దేశమాత ధరావతు.

అయ్యో, హిందూదేశమంతయు ‘మ్యా ఇండియా’ ధరావతుకై వగచి కడబడలియున్నది. ఎట్టెట్టో దానిద్వారా సేదీతులయ్యు దేశభివృద్ధి పాటించి అధికారులు కోరిన రూ. 10,000 మొత్తమును సమర్పించగలిగితిమని హిందువులు సంతసించుచుండ నింతలో నిట్టి పాటు ‘దేశమాత’కు రాజిల్లు నే! మనోరమా ముద్రాలయమువై ముద్రణశాసనము ప్రయోగింపబడెను. ఇట్టి యాకారణశీతుకు నాంధ్రులెల్లరు మిక్కిలి విచారించుచున్నారు. పాలకులు కారణము లేక శిక్షింపరను ధర్మముచే ధరావతు కోరుటకు కారణ ముండియుండునని మనమూహింపవలసి యుండును. కాని హేతు వెద్దియు నింతకరతెరికిని గోచరింపదు.

చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము గారి నీరాజధానియందెరుగనినా రెవ్వరు? రాజధానికి ప్రధానులును, దేశసేవాత్మకులును, నిమ్మజాతుధారకులును, పేరెన్నికగన్న యాంధ్రభాషాపాఠకులు నగు సీమహనీయునియం దాదోమకోపణము! ఇప్పుడియన వేయూర్యముల ధరావ తెచ్చటనుండి తేవలయును? తేవున్న ‘దేశమాత’ నిలుచుకెట్లు? ‘మనోరమా’ ను పోషింప నెట్లును? ఈవిద్యానిధి సహాయములేక నాంధ్రభాష చిలువలవలనల నెత్తుకెట్లు?

ఇప్పుడు కార్యసాధన సురముట యగత్యము. లక్ష్మీనరసింహముగారు ప్రదర్శనాన్నాములగు పలునాటకములను రచించిరను సంగతి సర్వజనవిదితమే. ఇవి పురాణసంబంధములగుటచేసి వీరి ప్రాముఖ్యము ఇనుచుడించెను. నాటకసామాజకులారా! మిక్కిలి నీవులన్నియును యందు జూపతరణ మిదియ. దేశోద్ధారణకును, భాషోద్ధారణకును సమయమును గంటిరి. ఈయదన గ్రహించి మిరలెల్లరును యాయన రచించిన నాటకములతో నేదో యొకదానిని ప్రసిద్ధించి యాయాటకు వచ్చిన ఆదాయమును ధరావతు నిమిత్త మొసంగి ‘మనోరమా’ ను యరల నెలకొల్పి, దేశమాత కథన మొసంగి నాంధ్రులు దేశభక్తికిని, రాజభక్తికిని, తమ శక్తిసంతన ధారపోయుట కన్నడును వెనుదీయరని వెల్లడి చేయుదురుగాక.

రాజమహేంద్రవరము. కోడూరి వేంకటసుబ్బారావు.

పూర్వరీకేసు

భాస్కర అయ్యరువైని దాఖలు కాబడిన పూర్వరీకేసు నిన్నటి ఉదయమున విచారించబడెను. గత సంతకరము ఏప్రిల్ 12 వ తేదిని ఈ అయ్యరు ఇంనుండి పాతికరూపాయలు రైలిగ్రాఫ్ మనిఅడ్డరు ద్వారా పంపవలసిదని శంకర నారాయణఅయ్యరు ఏజెంటు అగు శివశైలము అయ్యరుకు నారాయణఅయ్యరు సంతకమును పోస్టరచేసి భాస్కరయ్యరు తలచినం చెను. ఆప్రకారము శివశైలముఅయ్యరు మనిఅడ్డరు పంపగా “నేనే శంకర నారాయణయ్యరనని చెప్పి ముద్దయి ఆసామును పుచ్చుకొనెను. పుచ్చుకొని చెన్నపురినుండి మాయమయ్యెను. తుదకితడు బర్మాలో పట్టుబడెను. తాను నిర్దోషి నని ముద్దయి వాదించెను. ఫిర్యావీలనాత్యము విని ముద్దయి దోషి యని జారీవారు చెప్పిరి. అందువైని మొదటి నేరమునకు మూడు మాసముల కఠినశిక్షయు, 100 రూపాయలు జరిమానాయను, రెండవ నేరమునకు ఒకసంవత్సరపు కఠినశిక్షయు విధింపబడెను. ముద్దయి జరిమానాను చెల్లించినయెడల ఆపైకములోని 25 రూపాయలు పోష్టులకాఖవారికిచ్చి వేయబడును.

యుద్ధముగము

వైదాపేట సభ.

యుద్ధముగమునకు ద్రవ్యమును చేర్చు నిమిత్తమై యాలోచన లోనర్పటకుగాను 14 వ తేది సాయంత్రమున వైదాపేట తాలూకావారు టీచింగ్ కళాశాలయందు సమావేశమైరి. చెంగల్పట్ కల్లెరు కె. ఎఫ్. బ్రహ్మంతు వి. సి. యస్. సభాధ్యక్షుడుగ నుండెను. ఈ క్రిందివైకము వాదన మొనరింపబడినది:— శ్రీమతి ఆనీలే నెంటు, సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు వి. వి. ఎల్. చెరి 50 వేలరూపాయలు; జమూల్ మొహిదీన్ సన్యువారు పదివేలరూపాయలు మొదలైనవి ఎమ్. కృష్ణస్వామి మొదలైనవారు చెబునవేలములు.

అనంతపురము నుండి విద్యాధికు లొక రిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— వైకాఖ శుభపాద్యమి నుండి 5 దినములు శ్రీ శంకర జయంత్యుత్సవమును మహద్విభవముగా అనంతపురమున జరుపుటకై తగిన ప్రయత్నములు చేయబడు చున్నవి. గవర్నమెంటు కళాశాలలో కన్నడ పండితులుగా నుండు నుందర కాన్పుల వారు ఈవిషయమున బద్ధ కంకణులై పాటుపడుచున్నారు.

జిల్లాలోకో ఆపరేటివ్ యూనియనును స్థాపించుటకై ఆనరబిలు టి. శ్రీనివాసము పంతులుగారు శ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు. అనంతపురము కల్యాణసంగ్రము తాలుకా డివిజను కొకటి, పెనుగొండ కొకటి స్థాపింప బడినవి. 20 తాళిఖున ధర్మవరమున పరియొకటి స్థాపింపబడును. ఒక్కొక తాలూకాకును ఒక యూనియన్ స్థాపించిన బాగా పనిచేయునేమో, అట్లుచేయుటకు పాశ్చాత్య విజ్ఞులు స్వాగత్యుగముతో కార్యభారమును వహించి పనిచేయువారే?

ధర్మవరము డిప్టికలెక్టరు తంజావూరు వేంకటస్వామి నాయుడుగారు యావములును, ధనసంపత్తియు గలవారు 21000 రూ యుద్ధముగమున కొసంగియున్నారు. కొద్ది దినములక్రిందట జరిగిన Social Service మీద దర్శింపవచ్చినప్పటినుండి ధర్మవరం గ్రామములలో నిమ్మజాతుధర్మమునకై పాటుపడు నుద్దేశముతో సంఘసేనక సమితిని స్థాపించిరి. అందు 25 మంది సభ్యులు చేరిరి.

మార్చి 28 తేదిని జరిగిన ధర్మవరము యూనియన్ పంచాయతీవారి సభ సజీవముగ నుండెను. 1916 నవంబరు మాసము లోని సభ యందు పంచాయతీవారు తమవైకి నొకరిని తాలూకా బోర్డుకు యెమ్మకొను స్వాతంత్ర్యము నొసగునట్లు సర్కారు వారిని ప్రార్థించునదిగా తీర్మానించుచుండిరి. అందులకు ప్రత్యుత్తరముగా దాము మద్రాసుగవర్నమెంటువారు ఆస్వాతంత్ర్యము మొనరుటకు వీలులేదని సాదన చేయించిన ఉత్తర్వును ఫేర్వెక్ గారు రికార్డు చేసియుండిరి. పంచాయతీవారికి గవర్నమెంటు ఉత్తర్వును చదివి వినిపించవలసినదని సభ్యులుయొకరుకోరిరి. అపుడు గవర్నమెంటు ఉత్తర్వును తెచ్చి చదివి వాద ప్రతివాదములు జరిగిన పత్రావ్రాత, మద్రాసు శాసన సభలో చున జిల్లా ప్రతినిధులుగానుండు మానసియులైన పులవంతి శివరావుగారికి ఈ విషయము తెలియజేసిన ఈ స్వాతంత్ర్యము యూనియన్ వారికి లభింపజేయుటకు యథోచిత ప్రయత్నములు చేయునట్లు తీర్మానించిరి.

రాజద్రోహము

గత నెల 9 వ తేది ఇండియాపత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. చీనామాగముగ ఇండియావై ద్రవ్యముల నడిపింప కుట్ర చేయుచుండిరని న్యాయాగ్రు పట్టణమున చక్రవర్తి యను మొక భారతీయుడగు డాక్టరును, జర్మను డాక్టరు మొకరిన్ని ఆరెట్టుచేసిరి. జగద్విఖ్యాతిగాంచిన పుల్లవన్ ఇగికాను ఏజెంటుద్వారా వీరిరువురు జర్మనుల యొద్దనుండి పన్నెండు వేలపానుల ద్రవ్యమును పుచ్చుకొనిరి. హైందవజర్మను స్థాపితములను క్లబ్బులన్నియు ఎత్తివేయబడుచున్నట్లు మరియొక తంతివార్తను తెలియవచ్చుచున్నది. పెం. మానుండి ఫిలిప్పైనులరకును కుట్ర వ్యాపించియున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది.

ఇగ్లండుకు స్వపరిపాల విచ్చుట లండను, ఏప్రిల్ 13:— డబ్లినులో ద్యూకుగారిని ఇరిష్ సభ సంఘప్రతినిధులు సందర్శించిరి. ఇగ్లండు స్వపరిపాలన సందర్భమున దొరతనమువారు ఇగ్లండుయొక్క పారిశ్రామిక, వ్యాపార, వ్యవసాయ విషయములను అభివృద్ధి జేయవలెనని దొరతనమువారిని గోరిరి.

స్థానిక వార్తలు

సెలవు:— రాజధాని రెండవ మేజిస్ట్రేటు ఖాన్ సాహెబ్ బజ్జిల్లా సాహెబు బహదూరుగారు కొద్దిదినములలో సెలవు తీసుకొందురు. వీరు తిరుగు నుద్యోగమున చేరగనే రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటు సెలవు తీసుకొనునని తెలియచెప్పిరి.

పోలీసు ఛాలెంజ్మీన్లు:— కవాతులో వారి తేరిన వారికి పీల్లు నిమ్మ నాచారము కలదు. ఇందు విషయమై ఏటేట పోటీలు జరుగు చుండెను. ఈ నెల 20వ తేదీన ఈ సంవత్సరపు పంచెను జరుగును. పోలీసు ఉద్యోగులందరు విచ్చేయుదురు. ఇది గాక గెలుచు కొనిన వారి కీసంతవత్సరము డిమిటి రూపాయలు బహుమానము కూడ నీయబడును.

కసరత్తు:— బుధవారము నాడు ఉదయము హిందూదేశ క్షత్రిక సైన్యములో చేరిన వారందరి చేతను చెప్పి పురియందున్న సేనాధిపతుల యొద్ద కవాతు చేయింతురు. రోగ పీడితులు తప్ప తక్కిన సైనికులందరూ రావలెను.

ఒక దొంగ:— కొన్ని సేములకు గాను పట్టుకొన వలయునని పోలీసువారు ప్రయత్నించుచున్న దేనిదే అను హిందూదేశ కైస్త్రిపుడు (30 ఏండ్లవాడు) గత వారమునందు ఒక దొంగతనము చేసికట్లు పట్టుబడెను. మేజిస్ట్రేటు కామి యేడుగారు కేసు విచారించి ముద్రయికి 3 మా. 3 క్ష. విధించిరి.

దొంగతనము:— ఇలాళియను సగ్గుసుకు వెళ్లిన విద్యార్థి పటారు అనునతని తేబునుండి మునుస్వామి అను వాడు డబ్బులు సంచిని దొంగిలించెనని ప్రభుబజారు పోలీసు ప్రేమనువారు కేసుచేసిరి. నిన్నటిదినమున రాజధానిరెండవ మేజిస్ట్రేటు ఈ కేసును విచారించి ముద్రయికి 18 మాసములు కఠినశిక్షను విధించెను.

పోలీసు బహుమతులు:— ఒక పోలీ కేసులో ముద్రయిపై సేరస్థాపనయగుటయందు పట్టుదలతో పని చేసినయుద్యోగులకు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారు ఈక్రింది బహుమానముల సొంతగను. ఇన్స్పెక్టరు అబ్దుల్ సాహెబ్ గారికి 100 రూపాయలు, సబ్ ఇన్స్పెక్టరు వేంకటసుబ్బయ్యగారికి 50 రూపాయలు, 184, 87, హెడ్ కాన్స్టేబులులకు చెర పాతిక రూపాయలు నియ్యబడెను.

శ్రీకృష్ణ కవీయము; లేక శమంతకోపాఖ్యానము:— గ్రంథకర్త బాలకవి కాశీభట్ల కృష్ణరాయ కాశ్మీ గారు. రావిమెట్ల జమిందారు పరాంతకము మంగయగారి ధన సహాయమున నీగ్రంథము ముద్రింపబడినది. వెల రు 0-8-0 లు. వలయువారు బాలకవి. కె. కె. రావు. రావిమెట్ల - నిడదవోలుపోట్ల. అనిగాని లేక పరాంతకము మంగయ జమిందారు గారు రాజమండ్రి అనిగాని వ్రాయవలెను. ఇది ప్రబంధము - కైలి మృగ మధురము. విషయము సుప్రసిద్ధమగు సాత్రాజితి పరిణయము. వీరిధారచుందిది. క్రమక్రమముగ వీరుచాల సుప్రసిద్ధకవులు కాగలరని తలంచెదము.

ఆంధ్ర వ్యాయామప్రవీణుడు:— ఆహ్వానిన వాసులు వ్యాయామ ప్రవీణులను అగు డి. నారాయణరావు అనువాడు చెప్పిరికి వచ్చిరి. ఎగ్జ్యూటర్లలోని పోలీసు కమిషనరు రోడ్డులోని 3 నెంబరు బంగారాయందు (నాయడుగారి యింట) నుండి 22 వ తేదీన ఒకసభ జరుగును. అందు నారాయణరావుగారు తమ అద్భుత ప్రదర్శనములను జూపెదరు. ఆసేతులు పత్తకములను బహుమానముల నొసంగెదరు. జి. ఎస్. ఆరండ్లెలుగా రగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

ఒక దొంగతనము:— అడిసను కంపెనీలో విడివతుకు పనిచేసి యిప్పుడు మానుకొనిన అగస్త్య అనువాడును, ఇప్పుడు పనిచేయుచున్న పీటర్ అనువాడును, బడ్డెల్ అను ఇంకొకడును పైకంపెనీ మేనేజరు హెండ్రెస్సనుగారిమోటు రుపైకిలబడి నిలబడెను దొంగిలించిరిని పట్టునడిరి. మార్చి 31-న తేదీనాడు నిలబడరు కనబడకుండాగా హెండ్రెస్సనుగారు పోలీసువారిపోస్తు చేసిరి. కొన్ని దినము లైనవెనుక ప్రైవేటు ఎలెక్ట్రిక్ కంట్లాక్టుగానున్న జో వెఫ్ అను నతనిమోటురు పైకిలబడు ఆసిలిండరు కట్టబడియుండెను. ఎగ్జ్యూటర్ల పోలీసుకొర్టులో కేసు జరుగుచున్నది.

ఆంధ్ర మహాసభాధీపత్యము కొండ వేంకటప్పయ్యగారి కిచ్చుట (మా స్వకీయ విలేఖరునియొద్దనుండి.)

నెల్లూరు, ఏప్రిల్ 17:— ఆంధ్రమహాసభ సభాహ్వన సంఘమువారు నిన్న సాయంత్రము గం. 5-30 నిమిషములకు సమావేశమై గుంటూరు వాస్తవ్యులగు కొండ వేంకటప్పయ్య పుత్రులు బి.వి. బి.ఎల్. గారిని అయిదవ ఆంధ్రపథకు అగ్రాసనాధిపతిగా నెన్నుకొనిరి. (తంతివలన).

(౧) విక్టోరియా పురస్కారమున సాయంత్రము 5-30 గం. లకు ఈ నెల 28వ తేదీన పి. త్యాగరాజరాజుగారి అధ్యక్షత క్రింద డాక్టరు టి. ఎం. నాయరు ఆవశ్యక రాజ్యాంగావలోకము గురించి రెండవ ఉపన్యాస మిచ్చెదరు.

తిరువత్తురులో వడంగండ్ల వాస:— గత శుక్రవారము సాయంత్రము మిట వడంగండ్లలో పెద్దవాన గురి నెను. సుమారు ఇరువది నిమిషములవరకు ఎవతెక వడంగండ్ల పడినవట. నీటి కొరకై చెరువునకు పోయిన కొందరు స్త్రీలకు దెబ్బలు తగిలి నవి. మ్యూనిసిపల లాంతర్ల ప్రేలులు మాత్రము నిలిచి యుండెనని ఒకవిలేఖరుడు న్యాయుండియా పత్రికకు వ్రాసెను.

రాజప్రతినిధిగారు లాహోరునకుపోయి అచట సంస్థానాధీశ్వరులకు మరకొండలు ప్రముఖులకు పత్తకములను బిరుదములను బహుమతులగు ప్రసాదించిరి. తదనంతరము రాజప్రతినిధిగారు సభ్యులందరితోను ఆంగ్లమున ముచ్చటించిరి. రాజప్రతినిధిగారిఉపన్యాసమును గౌ. తాంపన్ గారు దేశభాషయందు ప్రజలకు తెలియజేసిరి.

పచ్చయప్ప కళాశాలప్రిన్సిపాలు జాను కార్టరు రోలో గారికిని జూరీటువునలో ప్రజపేషెంట్ కాన్వెంటులో ఉపాధ్యాయి నిలుగ పనిచేయుచున్న గ్రీనుమేరీ కన్వెంటు ఆర్కినీ య్కోపీలోనున్న రోచన్ క్యాథలిక్ కైస్త్రివదేవాలయమునందు ఈ నెల 16-న తేదీ మధ్యాహ్నము వివాహము జరిగినది. చాలమంది వహూరలకు కానుకల నొసంగిరి. వరుడు వధువునకు కంఠాభరణము నొసంగెను. వివాహ సంతకము వహూవరులు స్వేచ్ఛా వి రమనకు కొడైకెనాలుకు వెళ్లిరి.

కలకత్తాలో రథయతు హుస్సేను ఆత్మను అలతువు వర్తకుని నగదు పెట్టె నతనికుమారుడు ఇబాతు పగులకొట్టి రు 5000 బాంకినోట్లను హరించెనని తండ్రి కుమారునిపైని కేసుచేలెను. వాతండ్రి నాతల్లిని నన్ను పోషించుటలేదు. మిథునాపురమువందున్న మాయింటికి మరాఠుత్తు చేయించుటకును నేను పెండ్లిచేసికొనుటకును రు 1000 లను తీసితిని. ఆ మొత్తములో పోలీసువారు రు 996 లు మరల తీసికొనిరిని కుమారుడు చెప్పెను. అతనికి 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

రుగ్మత జీవజాలమున కంతకును సహజము. మానవుల వలెనే పశువులను, క్షయబాధితు లగుచున్నవి. క్షయవ్యాధి వలన నూటికి పది వంతుల పశువులు బాధపడు చున్నట్లును, ఆమెరికా యందు ప్రతి వత్సరము వీని మరణముల వలన 750 కోట్ల లక్షల రూపాయలు నష్టమగు చున్న వనియును తెలియుచున్నది. వాధి బాధితములైన జంతువుల మాంసమును భుజించుట వలన మనకును వాని వ్యాధి సంక్రమించుచున్నది. జంతువుల మందలో క్షయవ్యాధి తగిలిత పశువులు లేకుండా చేయుట కా దేశమునందు కట్టు దిట్టములను చేయుచున్నారు. మనమిట్టి సంగతులను తెలిసికొనుట యెప్పుడో!

గుంటూరులోని సుప్రసిద్ధవ్యాపనాదులై వింజమూరి భాననాచార్యులుగారి ప్రభువుత్తుకు గోపాలకృష్ణ అయ్యంగారు 15 తేదీ ఉదయము చేటపాలెములో స్వగృహులైన విన్న విందుట కెంతయు విచారము గాచున్నది. వీరు కొన్ని దినముల నుండి విషజ్వరమువలన బాధితులై చనిపోయిరిని తెలియుచున్నది. వీరు యిప్పుడి వత్సరములలోపు పిన్నవయస్కులు. వీరు ఇచ్చట ఎఫ్. ఎ. పరీక్ష చదువుచు ఇంగ్లండువెళ్ళి ఎం. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. బాచ్యులా మున్నగు విరుదములను గడించి వచ్చిరి. తదాదిగా గుంటూరు బెజవాడ పురములలో వ్యా యవాదివృత్తి చేయుచు మంచికొన్ని బడెనని. రెండుసంవత్సరములనుండి జిల్లాకొర్టు రిజిస్టరుగా నుండి చక్కగా పనిచేయుచుండిరి. ఇంత పిన్నవయస్సులో వీరికిట్టి మరణప్రాప్తి సంభవించునని కలవ్రెను తలచియుండలేదు. వీరు విషయనగర కాలేజి ప్రిన్సిపాలు రామానుజాచార్యుల వారి అల్లుడు. భాననాచార్యులుగారికి 14 మంది సంతానము. ఇంతవరకు వీరు పుత్రకోక మొదలు. పుట్టినవారు సలక్షణముగా నుండుట చేతను, సంపత్తుకు తోడు పోకూడ నందుటచేతను అప్పుడ వంతుడని లోకులు వాకొనుచుందురు. ఈ స్వకీయవిలేఖరుడు

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన తంతివా. సిమ్లా, ఏప్రిలు 16:— ఈ నెల 18 వ తేదీన ఇండియా మంత్రిగారిటుల తంతివాగ్త నంపిరి.

అగ్రానుయొద్ద బ్రిటిషరంగమునందు శాంతముగనున్నది. మరల పదాతియుద్ధము జరుగుటకు వీలు కలిగించుటకు పెద్ద ఫిరంగులను తెచ్చిపెట్టుచున్నారు. కొన్ని స్థానములయొద్ద పురోగమనము జరుగుచున్నది. అగ్రానుకు తూర్పున 5 మైళ్ల దూరమున ఉన్న ప్రదేశము నందున్న మంచిరీ పెరు స్థానము కొరకు జర్మనులు తీవ్రముగపోరినను బ్రిటిషువారు దానిని స్వాధీన పరుచుకొనిరి. విమిగుట్టకు తరమున సాదెజునని సమీపమున బ్రిటిషువారు రెండు ముఖ్య స్థానములను వశపరుచుకొనిరి. ఇటీవల బ్రిటిషువారు పోరి 12 మైళ్ల రంగమున 4,5 పేల గజములప్రదేశమును అందున్న గొప్పస్థానములను అడవులను కందకములను మరఫిరంగులను వశపరుచుకొనిరి. జర్మనుల క్రొత్త పక్షికి బ్రిటిషువారిపుడు సగముదారిలోనున్నారు. అది అగ్రానుకు తూర్పున 7 మైళ్లదూరమున డాకోరునుండి క్వెంటు వరకును వ్యాపించియున్నది గాని ఇదివరకు బ్రిటిషువారి వశమైన జర్మను పక్షికంటె నిది దృఢతరము కాజాలదు. ఆశ్చర్యదశయును శేకటములును బాగుగా పనిచేసెను. ఆశ్చికదశయు వారు నాలుగు ఫిరంగులను, మాంచీ గ్రామమునందు తీవ్రభాగమును వశపరుచుకొని 6 జర్మను పదాతిసేనలలోని వారిని పట్టుకొనిరి. వీరిలో 4 నిలువసేనలు. పెంటు క్వింటను కాంట్రెలకు. మధ్య బ్రిటిషువారు తలపడి కోబాకోరు గ్రామమును ఇతర స్థానములను వశపరుచుకొనిరి.

లోనుకు పశ్చిమమున విషమతలమున ఉత్తరపు కోనీన్ అడవికి నైరుతినీ పరాసువారు శత్రువులను తలపడి తరిమిరి. ఇటలీ రష్యారంగములందు స్వల్పయుద్ధములు మాత్రమే జరిగినవి.

బాగాడుకు ఈశాన్యమున 70 మైళ్ల దూరముననున్న కిజిలురు రష్యావారును. పెట్టుపముకు పశ్చిమముననున్న డెలియైని బాగాడు సమరా ఇనుపవారియందలి పెలెండును బ్రిటిషువారు పట్టుకొనిరి. బానాకు నైరుతినీ రష్యావారు 11 మైళ్లు ముందుకుపోయిరి.

డచ్చి ఈస్టు ఇండియలో జర్మను మిత్రులు. ఆమ్స్టర్ డాం, ఏప్రిలు 11.—డచ్చి ఈస్టు ఇండిసు దీవులలో నున్న వారందరికి కెయిసు, ఛార్జసు, సుల్తానుగార్ల పటములను, ఎవరో పంచిపెట్టినట్లు బావలోనున్న అధికారులకు తెలిసెను. ఆపట్టుల నన్నిటిని పట్టుకొనటకు దొరతనము వారు తీరువు జేసిరి. దీనికి కారకులెవరో తెలియనందున ఈ పటములను వశపరుచుకొనట కష్టమైన కార్యము.

స్వీడెన్ కో నూలువ గ్రకము తగ్గుట. కో నెక్ హేగ్, ఏప్రిలు 11:— యునైటెడ్ స్టేట్స్ ట్యువారు సంగ్రామములో దిగుటచే ఆమెరికానండి నూలు సరకులు ఎగుమతి కాజాలవు. అయినను 5 మాసములవరకు సరఫరావట్లు స్వీడెనువారు వారి నూలుయంత్రకాలలండే పని చేయుచున్నారు.

బ్రెజిలు నాయకుడు. లండను, ఏప్రిలు 16:— బ్రెజిలులో జర్మనుల ప్రాబల్యము దక్షిణభాగమున హెచ్చుగా కుండుటకు జర్మనులతో పోరునలుపులు యత్నకసరమని బ్రెజిలులో చాలమందిపడి గలబాలో సాగారు 50 పేల మంది ప్రజల ఎనుట నువ్వ సిందిరి.

మోల్టను పండితుని మరణము. లండను, ఏప్రిలు 13:— హిందూదేశమునకు తిరిగి వచ్చు సమయమందు అంత్యమిచ్చే ముంచుటకైన ఓడలో శిశువాతములకు బ్రోనగుటచే మోల్టను పండితుడు మృతి సొందెను.

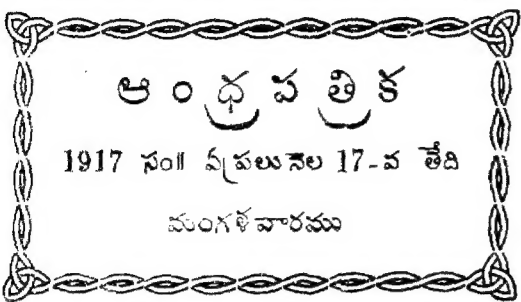
మేజర్ చార్లెస్ జేమ్స్ కేనుగారి మరణము. లండను, ఏప్రిలు 11:— మేజర్ చార్లెస్ జేమ్స్ కేనుగారు మృతిచేసినది తెలియుచున్నది.

యుద్ధములమునకు హిందూదేశమునందు దన్ని రాష్ట్రములలోను మొత్తము 12,27,91,300 లభించెనని అధికారులు 16-న తేదీన కలకత్తా నగరమున ప్రకటించిరి. బొంబాయిలో 5,12,25,600 న, కలకత్తాలో 4,07,49,100 లు న, హజారులందు 93,52,600 ను సంయుక్త రాష్ట్రములందు 84,84,000. బర్మాలో 43,23,3000 న, చెన్నపురిలో 32,85,000 ను సమకూరినవి.

విషయానుక్రమణిక.

ప్రజాశాసన పునర్విశ్లేషణము జాబులు
స్థానిక వార్తలు
ప్రధాన వ్యాసము
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల
ముఖ్య సమాచారములు
విరోధామహాసభ గ్రామము
విదేశీయ ప్రతివాదులు
ఇస్లామీయ ప్రతివాదులు
భారతదర్శన చర్యచండలము

2
3
4
5
6-7
8-9-10
11

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల.

నవయుగమునందు జాతీయ ప్రత్యభిజ్ఞానమును ప్రదర్శించుటకు భారతఖండమునందు స్థాపితమైన సంస్థాపనలందు ఆంధ్రజాతీయకళాశాల ప్రముఖముగ నున్నది. భారతఖండమునందు నవయుగారంభమునందు భారతీయుల భావప్రదయమును వికసింపజేయుటకై దేశమునందనేక విద్యాలయములు స్థాపితమైనవి, సంస్కృతకళాశాలలు ఆంగ్లకళాశాలలు కర్మ విద్యాలయములు ప్రజావికాసమునకై స్థాపితమైనవి, స్థాపితమైనవి. కాని మానవతత్వమును సంపూర్ణముగ గ్రహించి స్థాపితమైన విద్యాలయములు స్వల్పముగ నున్నవి. మానవవికాసమునకు దేహవికాసము బుద్ధివికాసము ఆత్మవికాసము సాధనములు. ప్రత్యేకము దేహవికాసముగాని బుద్ధివికాసముగాని ఆత్మవికాసముగాని సమగ్ర మానవవికాసమునకు సాధనముగాజాలదు. బలపరాక్రమములు లేనిజాతులు బలపరాక్రమములు గల జాతులకు లోబడుచున్నవి. బుద్ధిబలములేనిజాతులు పశుప్రాయముగ నుండును. ఆత్మబలములేని జాతులు మానవత్వమునకు దూరముగ నుండును. మానవవికాసమున కవసరమైన మూడుమార్గములను ప్రజలు వృద్ధిని బొందినగాని వ్యర్థులకును జాతులకును తరణోపాయము దుర్లభము. "శరీరమాద్యా ఖలు ధర్మసాధనం" అను నార్యోక్తి గలదు. "బ్రతికియుండిన సుఖముల బడయునప్పించు" అను సుప్రసిద్ధ గీతావాక్యము గలదు. విద్యాప్రవృత్తికి మొదటి ఫలము బ్రతుకు తెరువును జూపుటయే యున్నది. వర్తమానవిద్యావిధానమునందు బ్రతుకు తెరువునకు ముఖ్యసాధనములు జ్ఞానవృత్తులు గాని కార్మిక వృత్తులు గావు. జ్ఞానవృత్తివలన 1000 యందును 1 రును కార్మికవృత్తివలన 1000 మందియందును 999 రుందియును జీవించుచున్నారు. ప్రజల జీవనాధారమునకు ముఖ్యమైన కర్మవిద్యలను వ్యాపకమును జేయుట జాతీయవికాసమునకు ముఖ్యసాధనము. జ్ఞాన విద్యాభ్యాసకుల శుభస్థితికిని వారి దేహము గాఢోగ్యముగ నుండుటకై కర్మవిద్యావ్యాపకమవసరము. ప్రజలు భౌతికాండబరవ్యాపారములను వృత్తధర్మమును మఱవకుండుటకై ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమును నవసరము. ఈయంగములం దేయంగములకంటె పోయినను మానవధర్మము సమగ్రముగ కనిపింపనేరదు. బ్రతిష్ఠ ప్రభుత్వము భారతీయులను బ్రతిష్ఠ ప్రజలకును వారి విద్యాలయములను కాత్రివిద్యనే ప్రధానముగ నేర్పుట కుపక్రమించిరి. ఆయుధక్రమమునవలనను కర్మవృత్తి

లందు ప్రజలకు గౌరవము తగ్గినది. కర్మవృత్తులను విద్యావంతులు హేయముగ జూచుచున్నారు. జ్ఞానవృత్తులను గౌరవభావముతో జూచుచున్నారు. కర్మవిద్యల జ్ఞానవిద్యల సమ్మేళనమువలననే భారతభూమి తరింపవలసి యున్నది. తినుటకు అన్నము గలిగినగాని బుద్ధివికాసమున కుపాధి యుండదు. సరస్వతికి లక్ష్మీతోడనుండినగాని సంఘవికాసము గలుగనేరదు. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల ఈ ధర్మసూత్రముల ననుసరించి స్థాపితమైనది.

ఆంధ్రజాతీయకళాశాలయందు కర్మవిద్యలు జ్ఞానవిద్యలు చేర్చి నేర్పబడుచున్నవి. జ్ఞానవిద్యలైనను మాతృభాషయైన ఆంధ్రభాషాముఖమున నేర్పబడుచున్నవి. విద్యావ్యాపకమునకును జాతీయవికాసమునకును బీజములైన నూతన ధర్మసూత్రములు రెండును నాంధ్ర జాతీయకళాశాలయందవలంబింపబడుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునందాంధ్రజాతీయ కళాశాలయొక్క ప్రయోజనము నెరుగని యాంధ్రులు లేరు. పురదుర్జిదోషము గలిగినను నాంధ్రలోకాభ్యుదయమునకై స్థాపితమైన యీ కళాశాలావృత్తాంతమును నిత్యము స్మరించుట యవసరము. అట్టి సంస్మరణమనేసినగాని ఆంధ్ర జాతీయకళాశాలను పోషించుట దుర్లభము. కళాశాల మదిలీపట్టణమునందు 8 ఏండ్ల క్రితము స్థాపితమైనది. ఆంధ్రజాతీయకళాశాలకు సంవత్సరమునకు రమారమి 24,000 వ్యయ మగుచున్నది. గత సంవత్సరమునందు రూ. 26,762 ఆదాయము. వ్యయము రూ. 25,243. రాగల సంవత్సరమునందు ఆదాయము 24,875 వ్యయము 29,285 అని మదింపు చేయబడినది. ఈ ఆదాయమునందైనను సిరాదాయము 10,000 మించి యుండదు. కేషించినది చుదాలబావతు ననూలగుచున్నది. ఇప్పుడు కళాశాలయందు జ్ఞానవిద్యకు తోడుగ వడంగము ఎంజినీరింగు, వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, చిత్రకళలు, నేర్పబడుచున్నవి. ఈవిద్యల నన్నిటిని బాగుగ నేర్చుటకును క్రొత్త కళలను నేర్చుటకును విశేషమైన ద్రవ్యసహాయ మవసరమగుచున్నది. ఆ ద్రవ్యమును సమకూర్చి కళాశాలను వృద్ధిచేయగలభార మాంధ్రులపైనిగలదు. ఈ భారమును నిర్వహించుట కాంధ్రులు వారి శక్తి సామర్థ్యములను వినియోగింపవలసి యుండును. ఆంధ్రదేశమునందు 20,100 మంది ప్రతియేటను నాంధ్రజాతీయకళాశాల కొకరూప్యమును కానుక రూపమునచ్చేించుటకు సంకల్పముచేసికొని దీని వలదినముననాంధ్రజాతీయకళాశాలకు సమర్పించిన జాతీయకళాశాల నిర్వహణముగ నిర్వహింపబడును. సంవత్సరమున కొక రూప్యము నిచ్చుటకు నెరుకంజవేయని యాంధ్రులు 20,000 కలరిని నిస్సౌశయముగ జెప్పవచ్చును. కాని వారు కలిగిన సంకల్పమును నిర్వహించుటయందు మాత్రము తగిన నామధ్యమ నుజూపకుండుట కార్యవిర్వహణమున కనుకూలము గాదు. సంకల్పములను కార్యరూపమున కరిగింప జేయుటయే కార్యదీక్షకు ఫలము. ఆంధ్రదేశీయు లందఱును నాంధ్రజాతీయ కళాశాల స్థిరముగ స్థాపితమగుటకు తగిన సాధనముల నరచి దానిని పోషించుటకై దీక్షను బూని ఆత్మగౌరవమును గాపాడుకొనుదు రని నన్ను చున్నాము. కోవల్లి హనుమంతరావు పంతులు గారు కళాశాలకు చందాలను పోషించేయుటకై ఐదేండ్ల క్రితము ఆంధ్రులకు విదితమై యున్నది. నాంధ్రులంతరి ప్రయత్నములవలనను కళాశాల ఇంతవరకును కొనసాగుచున్నది. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలోపాధ్యాయులు కొందరు మొయిజాను మాసములందు చందాల నిమిత్తమై బర్మాకు వెళ్లవలయునను సంకల్పమును గలిగియున్నట్లులు హను

మంతరావు పంతులు గారు తెలుపుచున్నారు. బర్మాయందు శ్రీమంతులు ధర్మాత్ములు నైన యాంధ్రులందరిో గలరు. సత్యలింగముగారి మహాదాతృత్వమే దీనికి దారాణము. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయొక్క ప్రతినిధులు బర్మాదేశమునకు పోయినపుడచటనున్న యాంధ్రసోదరులు వారిని సత్కరించి ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను పోషించి మాతృభాషను మాతృదేశమును నారాధించుటకు ప్రార్థితులు.

ఆంధ్ర మహాభాషితత్వము.

సుప్రసిద్ధాంధ్రదేశభక్తు లయిన కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని అయిదవ ఆంధ్ర మహాసభ కధ్యక్షునిగ నేర్పాటుచేసిరిని వివరము సంతసము గలుగుచున్నది. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారికి గాఢమైన విద్యాభిమానము ఆంధ్రభాషాభిమానము ఆంధ్రదేశభిమానముగలవు. అభిమానమునకు దగిన యుత్సాహమును గలదు. ఆంధ్రమహాసభ స్థాపితమైన కాలము నుండియును వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు కార్యదర్శిగనుండి మహాసభాకార్యముల సత్యంత సమర్థతతో నిర్వహించుచున్నారు. వారి కాలమునంతయును నాంధ్రదేశ సేవకై వినియోగించుటకై వేంకటప్పయ్యపంతులు గారు న్యాయవాదివృత్తిని చాలించుకొనిరి. పంతులుగారి త్యాగమున కిది యొక నిదర్శనము. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారి భావములన్నియును నాంధ్రోద్యమమునందు కేంద్రీకృతములైయున్నవి. వేంకటప్పయ్య పంతులు గారి వివేకము స్వాభావికము కార్యపరత్వము ఆంధ్రమహాసభాభివృద్ధికి ముఖ్యకారణములు. ఆంధ్రుల యభివృద్ధిపట్ల వేంకటప్పయ్య పంతులుగారికి గల పరమవిశ్వాసముక కీక్రింది వాక్యములు ప్రమాణము.

"ఆంధ్రపండలముల పనునొకండు నేకరాష్ట్రముగ జేర్చి అంకొక్కచోట రాజధానిని స్థాపించి రాష్ట్రాంగము అన్నియు సమకూర్చి ఆంధ్రుల కున్న తోడ్పాటులను, విశాలవృద్ధియు ప్రజావికాసమును గలిగింపజేయు. ఆంధ్రదేశభక్త్యమున రాజధానిని స్థాపించుటచేత ఆంధ్రులకు నూతనోత్సాహము కలుగును. జీవితాశయము లన్నిటిం జెందును. కళాప్రవీణత కల్గును. విద్యలు ప్రబలును. కార్యనిర్వహణాత్ముల కత్తె యలెకయిల్లును. ఆంధ్రభాషను రాజ్యాంగభాషగా జేయుటకు వీలగును. ఆంధ్రమున రాజ్యాంగభాషగా జేయుటచే భాషాగౌరవము పెండ్లును. అట్టి గౌరవము వలన ఆంధ్రభాష త్వరలో అభివృద్ధి జెందును. పాశ్చాత్య నూతన విజ్ఞానము జనులకు సుకరముగ వట్టువడుటకు ఆంధ్రభాష మూలకముగ విద్య నేర్ప వలయును. అట్లు గానియెడల దేశమున విద్య బాగుగ వ్యాపింపదు. విద్యావ్యాపకము వలననే, రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థికాభివృద్ధి కలుగుట కవకాశము కలుగును. రాష్ట్ర నిర్మాణమువలన విశ్వ విద్యాలయములు మొదలగు విద్యాప్రతిష్ఠాపనలు సుకరము లగును. కతీయులెరుగుజ్జులకు ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నేర్పాటు చేయుట చేత పరిపాలనా సౌకర్యము సుపకూరును. దొరతనము వారు ఆంధ్రుల యభివృద్ధిని గూర్చి ఎక్కువ క్రోధము జూపగలుగుటయు ఆంధ్రుల తప్పులను దొరతనమువారి సహాయము స్వీకరింప గలుగుటయు, దటస్థింపును. ప్రత్యేక రాష్ట్రమువలన విద్యావిషయమునందును ఆర్థిక విషయమునందును అద్యోగ విషయమునను భాషావిషయములోను ఆంధ్రుల అభివృద్ధి సుందరమగు దగి యవకాశము కలుగును."

వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని వారి యాంధ్రదేశభక్తికి దగినరీతిని గౌరవించుట మర ప్రస్తుతార్థియందసాధ్యము. అయినను వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని నయిదవ యాంధ్రమహాసభ కధ్యక్షునిగ నియమించి గౌరవించుట యాంధ్రుల గౌరవ మని చెప్పుచును. దేశభక్తులైన వేంకటప్పయ్యపంతులుగారి యాధిపత్యముక్రిందను అయిదవ ఆంధ్రమహాసభ పరమోత్సాహముతో జయప్రదముగ జరుగగలదు.

దేశసంరక్షక పౌరబలము

జీవనమునకు నిష్ఠానుభవము. ఆంధ్రులకు వైద్యము నందు జేర్చుకొనుటకై దేశమునందంతటను ప్రబలమైన యాందోళనము చేయబడినది. యుద్ధముపుణ్యమున నాంధ్రులను వైద్యమునందు జేర్చుకొనుటకు పాలకు లుత్తరపునుజేసిరి. కాని ఫలము విశేషముగ గలుగలేదు. సుకష్టవైద్యదేశమునందు జేరువారు బయలుదేరకపోయినను పౌరవైద్యమునం దైనను, చేరువారందఱు దేశమునందు బయలుదేరుదురనుటకు సూచనలు లేవు. నేలము కోయబడతారు చెన్నపురి మొదలగు ప్రదేశములందు సభలగుండును యువజనులను వైద్యమునందు జేర్చుటకయి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. చెన్నపురియందు వందలకొలది యువజనులు సంకేతముచేసి దిరభాష్టులను పంపుచున్నారు. ఆంధ్రదేశమునం దీక్షమయ్యై ఏమియును ప్రయత్నములు జరుగకుండుట మన యాత్మగౌరవమునకు ప్రతిబంధకము. దేశసంరక్షణబలమునందు జేరుటవలన యువజనులు పొంగల లాభము లనేకములు గలవు. క్రమశిక్షణయు కార్యనిర్వహణయునకు ముఖ్యసాధనము. శిక్షణములేవారు కష్టసుఖముల కోర్చి కార్యములను బాగుగ నిర్వహించుటకు సామర్థ్యమును గలిగియుండుదురు. వైద్యశిక్షణమువలన దేశవాద్యము గలుగును. నిరక్షా మేష్టమును, నియతాభ్యాస మలవడును. సోదరభావము స్థిరపడును. దేశారాధనమున కవసరమైన ఈసుగుణములు దేశము దేశసేవకు చేయుటకు సులభసాధ్యము గాదు. మనదేశమునందు రాజసభావము సంపూర్ణముగ నశించినది. నశించిన రాజసభావమును పునరుద్ధారణ చేయుట వలన నె యాంధ్రుల యభ్యుదయము సాధ్యము గావలసియున్నది. రాజసభావోద్ధి పనమున జేయుటయందు విద్యార్థకులు శ్రమంతులు సామాన్య మానవులకు మార్గదర్శకులుగ నుండుట ధర్మము. ప్రతిమజుడు స్వాధ్యాయము బూని లాభనష్టములను కష్టసుఖములను గుణించినిలోకమునకు త్రవ్వకపోయియున్నందును వెకకలను లాభనష్టములను గుణించక భావోద్దేశకృత్యములైన యువజనుల నిజమైన దేశోద్ధారకులు. ఉద్దేశభావధర్మములైన యువజను లాంధ్రదేశమునందు వేసవేలు గలరు. వారందరును దేశసేవాయుత్తములై యున్నారు. దేశారాధనమునకు పౌరసేవయందుజేరి శిక్షణమును బడయుట యొకమాగ్గు. ఈమాగ్గును తలనని తలంపుగ మనకు సంభవించినది. ఆమాగ్గును మనలను మన గవ్యసానమును పెంబున చేర్చకపోయినను గవ్యసానమును జేర్చుట కొక ప్రబలసాధనముగ నున్నది. ఈసమయము విరివిపోయిన మనకిట్టి తరుణ మెప్పుడు వచ్చును మనము నిర్ణయింపజాలము. కలిగిన యువకాలములను సుపయోగించుట విశేషము. ధర్మము. ఆంధ్రయువజను లీ సమయమునందు మానముద్రను వహించుట ధర్మము గాదు. అనకాళము గల యువజనులందరును దేశసంరక్షకపౌరబలమునందు జేరి ఆంధ్రుల గౌరవమును భారతీయుల గౌరవమును గాపాడి జాతీయసామ్రాజ్యనిర్మాణమునకు దోహదపడు ధర్మము. శ్రమతి ఆనితె జంటుగారు పౌరసేవ నిర్మాణమును గురించి చేయుచున్న కృషిని యువజనులందరును సఫలముచేసివచ్చుమాతరం సంకీర్ణనలతో మార్చసేవను జేయుటకు బూనుకొనుట యుక్తము. ప్రజలు లాభాపేక్షను విడిచి సేవాపేక్షనువహించినపుడే సర్వేశ్వరుడువారి మనోధర్మములను సఫలముచేయును. ఆంధ్రదేశీయులు వేసవేలు పౌరబలమునందు జేరి స్వధర్మమును నిర్వహించెదరుగాక!

దేశసమాచార సహాయనిధి.

బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహము గారిని దేశమాత పత్రికా విషయమై యా 1000 ధరావత్తును గోరన విషయము పత్రికా ముఖమున గత శుక్రవారపు పత్రిక యందు వివరించి యుంటిమి. ఈ విషయమై నేడు కోమారి వెంకటసుబ్బారావుగారు వ్రాసినలేఖ వేరొకచోట ప్రచురించితిమి. పింజల సుబ్రహ్మణ్యుగారు దేశమాతనిధికై పంపినపదియైదు రూప్యములను నేను లక్ష్మీనరసింహము గారికి పంపియుంటిమి. దేశమాత సహాయనిధిని నాంధ్రపత్రికా ముఖమునకంపెను దేశమాత పత్రికాముఖమున స్థాపించుట పత్రికాపోషణమునకును గౌరవమునకును సభిమానాభ్యుదయమునకును సమకూర్చుకొనుండును. లక్ష్మీ నరసింహము పంతులుగారు దేశమునకును భాషకును ప్రతిమానమైనసేవను జేసినవిషయముసర్వజనులకును విదితము. ఆ సేవా ఫలమును వారి నవలలను బదిని నట్టియు నాటకములను జూచినట్టియును నాంధ్ర ప్రపంచము రుచిజూచినది.ఆంధ్రులు లక్ష్మీ నరసింహముగారికి కృతజ్ఞతను

చూపుటకు తరుణము వచ్చినది. వారికి భిక్షము పెట్ట నవసరము లేదు.వారిప్రసన్న యాదవమును గయోపాఖ్యానమును ప్రదర్శించి ఎన్నియో నాటక సంఘములు ధనము నార్జించినవి. ఆంధ్రనాటక సంఘము లీరెండు నాటకములను ప్రదర్శించి వచ్చినద్రవ్యమును దేశమాత సహాయనిధికై సమర్పించుట ధర్మము. ఈమాగ్గును నవలంబించుట వలనను నాంధ్రదేశీయులందరును సహాయనిధికి సులభముగ సహాయము చేయుటకు వీలుండును. ఆంధ్రదేశమునందలి నాటకసంఘములును ప్రజలును లక్ష్మీ నరసింహముగారి ఋణము నీవిధముగ దీర్చికొని ధన్యులగుదురని నమ్ముచున్నాము.

అకాలమరణము

గుంటూరు వాస్తవ్యులగు వింజమూరి భావనాచార్యుల వారి జ్యేష్ఠ పుత్రుని అకాలమరణమును గురించి మా స్వకీయ విలేఖరుడు వ్రాసిన లేఖను వేరొకచోట ముద్రించితిమి. క్రింద శేషులైన గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఇంగ్లండునకు వెళ్లి ఉన్నత విద్యాభ్యాసము చేసినవచ్చిరి. వేతనేన చేయవలసిన దినుసులందు వారు అకాలమరణము పొందుట సంతాపకరము. వారు విజయ నగరము కళాశాలా ధ్యక్షులు, కిడాంచి రామానుజా చార్యుల వారి అల్లుడనొకరు. దుఃఖ సమద్రవ్యమునందున్న ఉభయ కుటుంబములకును మా సానుభూతిని చూపుచు గోపాల కృష్ణయ్యగారి ఆత్మకు శాంతిని ప్రసాదించుచున్న దైవము ప్రార్థించుచున్నాము.

ముఖ్య సమాచారములు

ప్రాస్థు ఇనుపవారులన్నిటి యందును ఎక్స్‌ఎస్ రైల్వేను తీసివేసిరి.

కోనాడ్యే ప్రభువు గారు సతీసమేతులై కలకత్తానండి ఈ నెల 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము దార్జిలింగుకు వెళ్లిరి.

మరద్యవృత్త వంతులగు బెల్లిగునుల సంరక్షణమునకై విజ్ఞోరియ (ఆస్ట్రేలియా) ౪40,000 పౌనుల ధనమొసగెను.

లండను, పటాలములో తుపాకిపైనికుడుగానున్న డి. సి. మిల్నరు అను నతడు జర్మనుల వైదునుండి తప్పించుకొని వచ్చెను.

మైసూరు ఇనుప కర్మాగారమునకు మైసూరు దొరతనమువారే ధనసహాయము చేసెదరు - తాతా కంపెనీవారు కార్యనిర్వాహకులుగా నుండురు.

కలకత్తా నగరమున శివప్రసాద గంగోలీయును బాహుళాలీయుగు విద్యార్థితోడివిద్యార్థులగు మువ్వరి పాల్వేములను దొంగిలించినందుల కతనికి 6 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

సంజింగ్ హేములో నూతేండ్లు బ్రతికిన జేన్ డాపిన్సు అను నామె గత నెలలో చనిపోయెను. నూతేండ్లు బ్రతికినను ఈమె కేయింద్రియలోపము కలుగలేదని చెప్పవచ్చును.

వీధిలో నితర బాలులతోగూడ గోలీల నాడుచుండగ 10 ఏండ్ల వయసుగల హేరి నామ్ అనువానిపై మోటారుబండి నడిచిపోయెను. పిల్లవాడు మరణించెను.

గత నెలయందు కార్మిక్ జర్నలు ఆఫ్ కామర్సు అను వార్తాపత్రికా కార్యాలయమున నిప్పంటుకొని నాలుగువేల పానులు నష్టము సంభవించినది.

సతారానగరమున పోలీసు సబ్‌స్పెక్టరు ఒక వహరాష్ట్రీపుత్రుని కొట్టెనందులకు 5 సంవత్సరములను పోర్బర్తీ చేసినందుకు 2 సం॥ లును లివనశిక్ష అతనికి విధింప బడెను.

బుర్రా శేషగిరి రావు గారు విజయనగరము మహారాజావారి కళాశాల యందు ఆంగ్లభాషాపండితులుగ మరల ప్రవేశించినట్లు తెలియ వచ్చినది. ఈ సందర్భమున చెన్నపురి విద్యార్థి లీయనకు వీడుకొల్పిరి.

కలకత్తా నగరమున ననీ బాలాజీవి యను యువతి (నవమవు) పుట్టినట్టికి బోకగోర ధర్మ నిరాకరించుటచేనామె తన సేవను కిరననాయలాలో నుంచి కట్టుకొని నిపువుల్ల నంటించుకొని కాలి నదిపోయినది.

కొలంబో నగరమున క్రికెటుఆటలో నిగ్గురు మహమ్మదీయ బాలురకు తగవుకలిగి వారిలో మొకడు రెండవవారి నెత్తిమీదబాటుతో గొట్టెను. దానివలన తలపగిలినది. అందులకు కొట్టినవానికి 4 నెలలు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

గూడలూరు:— జిల్లాజడ్జిగారి యధ్యక్షతక్రింద నిట గూడ నొక సమావేశము జరిగినది. వెక్కిండు మహనీయులు దారభావులై విరాళముల నొసగిరి. 1,87, 250 రూపాయలు విరాళములక్రింద జమయైనవి.

బర్మను హెడ్డునందు కొందరు స్త్రీలు బోలీసు డ్యూటీల నెరవేర్చుచుండిరి. కొందరు కొద్దుమందిరముల ద్వారా పొలకులుగను, పెద్దవీధులయందు అల్లురులు జరుగకుండగా చేయుట మరికొందరును ఒనర్చుచుండిరి.

లండను నందు హార్డును లండను సినిమా అను మొక సినిమా స్థానముగలదు. దాని ప్రాప్తయెటుల సంవత్సరమునకు 2000 పౌనుల ననగా 80 వేల రూపాయలను వినోదపు వస్తుగా ఇచ్చుచున్నాడట.

బెంగుళూరున, దొంగలు.— పన్నెండవతేది రాత్రి పడేలు కంపెనీవారి కట్టడములయందు దొంగలు పడిరి. మరునాడు పాపుతెరచు సరికి ధనపుపెట్టె కానరాదయ్యెను. దీని యందు సుమారు పన్నెండువేల రూపాయలున్నట్లు తెలియవచ్చినది.

బిన్ని కంపెనీవారిని మోసముచేసి వారిచే 7900 రూపాయల రాబట్టుకొనవలెనని ప్రయత్నించిన సి. స్వామినాథను అను వారిపై వచ్చినకేసునందు ఈ దినము ప్రాణిహూషను తరపున ఎ. ఎస్. బెనీని (బిన్ని కంపెనీలోని యుద్వోగిని) ఇంకొకనిని పరిశీలించిరి.

బాంబాయిలో ఈనెల 15 వ తేదీని కొలబానూలు వర్తకపు యంత్రకాలలో ఉదయమునుండి మధ్యాహ్నమువరకు నూలుసరకు లంటుకొనుటచే 2 లక్షల రూప్యముల డండుగ కలిగినది. కారణముతెలియటలేదు. కంపెనీ భీమాచేయబడుటచే నష్టమంతయు కూడివచ్చినది.

ఇంగ్లండులోని వెస్టుమిడ్లెస్ లో 16 ఏండ్లకు లోబడిన ఒక బాలుడు వారమునకు 24 పిల్లలగులు (అనగా మాసమునకు 72 రూ॥లు) ఒక చోట సంపాదించు కొనుచుండెను. ఈ జీతము తనకు చాలదని అతడు కృత్రిని మానుకొని బిచ్చమెత్తుకొన సాగెనట. అతనిని పట్టుకొని విచారించుచున్నారు.

మార్లబరో కళాశాల యుద్ధమునకు యూదువేల యుద్వోగుల సప్లయిచేసినది. వీరిలో ౪77 రణభూమికి ప్రాణము లర్పించిరి. తమకు తీరుబడి కలిగిన కాలమున నంతయు విద్యాధులు వైనికుల కాహారపదార్థముల బండియ నిమిత్తము భూమిని సేవ్యముచేయుచుండిరి.

11 తెలుగు జిల్లాలకును ప్రత్యేకముగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీని ఒసంగుటకు అఖిల భారత దేశీయ మహాజన సభా స్థాయిసంఘము 8వ తేదీని సమావేశమై తీర్మానించినది వినుటకు పడకొండు జిల్లాలలో నొకటగు కర్నూలు జిల్లా ప్రజలు చాల సంతసించు చున్నారు.

పాలంకోట:— తిరునల్వేలిజిల్లావారి రంద రిట 14 వ తేదీ సాయంకాలమున వైవివయయయే సమావేశమైరి సింగంపత్రి జమిందారుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. కర్రు సాధారావుగారు పాతికవేలును, దక్షిణిండియా బ్యాంకువారు ఏబదివేలును, మఱి కొన్ని చుదాలుకు వెల్లడింపబడినవి.

బెంగుళూరులోని పెంటుపాట్రికు అసాధ కరణాల యయనుండి జోసెపుఅను 11 వ త్వరముల యాచుగలబాలుడును మరియొకరుకు ఫిలేవారి 2౦ వ తేదీని పారిపోవయత్నింప కార్య నిర్వాహకుడగు లోబోగారు వారినితట్టు తేరునట్టుకొట్టెనని ఆపిల్లవాని సోదరుడు కేసుచేయగా ఆకేసు కొట్టి వేయబడినది.

కలకత్తాలో మొకజిల్లాబండి వాడు గుర్రమును చూలవడిగా తోలినందున నాబండి యొకయింటికి కొట్టుకొనెను. అంతటవాడు మరింతవడిగ తోలగ ఒకముసలి బ్రాహ్మణుని క్రింద బడద్రోసెను. వాడు మిక్కిలి వడిగ తోలగానాబండి మరియొకబండితో డీకొని తిరుగబడినది. ఇట్లు ఒడతెరుగబడక తోలినందుకు వానికి రు 15 లుజూర్యానా వేయబడినది.

ఐరోపా మహా సంక్రమము

వైసిడెంటు విల్సనుగారి గంభీరోపన్యాసము

విశ్రమించుకొని సామగ్రిల నందించుట అత్యవసరము.

(-o-)

ప్రజలను జన్మనల ప్రాబల్యము మెండగుట.

(రైటరు వజ్రస్వీ.)

ఇంగ్లండు

సంధిసభను జయగనికుండ చేయుట.

లండను, ఏప్రిల్ 16.—విల్సను లండను నగరమున విమర్శించుకొను కొందరు సంధికోశకు సభచేయగ గుంపు పోను బడి సభను భంగపరచి పతాకములను చింపి శాంతివాదులలో నిర్బలని క్రిందబడ్డ ప్రోత్సాహనాక్రమింపిరి. సంగ్రామమున పోరి విజయమునకు ప్రోత్సాహము వచ్చినవారికి ధనసహాయము చేయుటకు పీఠాన్నిచ్చి సభను ముగించిరి.

బ్రిటను దేశముందు ఆహార పదార్థములను తయారు చేయుట.

లండను, ఏప్రిల్ 15:—

సార్వభౌమ వారు యుద్ధసంఘము వారును వ్యవసాయ సంఘమును సమావేశమైనపుడు ప్రధాన మంత్రి బాయిను బార్నిగారు పంపిన జాబు చదువబడినది. “వ్యవసాయ గారులందరూ మీరైనంతవఱకు ఆహారపదార్థములను విరివిగన, స్వీయకాలములలోను ఉత్పత్తిచేయవలయును. భూవైద్యములకును శాస్త్రజ్ఞులకును చురుకుగా ఉండ దేశమందు పండుపంటలు ఆధారము” అని మంత్రిగారు వ్రాసిరి.

అధినివేశములు-యుద్ధము.

లండను, ఏప్రిల్ 12:—ఎడింబర్గ్ నగర స్వాతంత్ర్యములను 15 ఏళ్లు పూర్వము జనరలు స్కట్టు బిశాపిని మహారాజాగార్ల కొనగిన సభయందు 15 ఏళ్లు పూర్వము గారు ప్రస్తావించినవెనుక జనరలు స్కట్టుగారిట్లు నడిపిరి. 15 ఏళ్లు క్రితము ప్రేమబ్రతుకతో నేయాశయముల కొరకు పోరితిమో స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములను ఆయాశయముల కొరకే ప్రేమ బ్రతుకు వారితో నేర్పబడింది యిప్పుడు మరల జన్మనులతో పోరుచుంటుంది. దక్షిణ ఆఫ్రికావారు అందరూ సంఘభావముతో పాటుపడి యుద్ధము నందు జయము కలుగజేసిరి. పోయరు యుద్ధము సమాప్తమైన పిమ్మట బ్రిటిషు వారు దక్షిణ ఆఫ్రికాయందు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములతో గూడిన పరిపాలనము నేర్పరుచుట వలననే వెనుక బ్రిటిషు వారికి శత్రువులగు పోయరులప్పుడు వారికి మిత్రులై సకల లోకకంటకులైన జర్మనులపై కత్తికట్టి పోరుటకు అవకాశము కల్గినది.

ప్రపంచమందున్న సకలదేశములవారును జర్మనుల నిరంకుశ ప్రేమకవిధానమునకు ఫీలివొందవలసినదేనా అను నదియే మన ప్రతిభు, ముఖ్యముగ గమనింపవలసిన విషయము. వైసిడెంటు విల్సనుగారు పండిత సంక్షేమచాలాభివృద్ధియము. యుద్ధకైదు ప్రేమనవారు ఆదరించిన కార్యము జర్మనులకు తప్పక నీతికోశక మగును.

వికసిర మహారాజుగారి ఉపన్యాసము.

వికసిర మహారాజుగారు లేచి ఉపన్యాసముచేయ బారంభించినపుడు సభవా రందరూ వీరిని ఆశ్చర్యపరిచిరి. మహారాజ్యమందు, మన స్వపరిపాలక రాష్ట్రములందును స్వాధీనువాదు చాల గురుకార్య మొనరించిరి. సామ్రాజ్య ముం గున్న సామంత రాజులందరూ శక్తివంధనలేక ఆధిపత్యములను భాగపోకి యుద్ధమునందు విజయము గాంచు వాకు పోకలేనియే లోకకంటకులగు జర్మనులు నిరంకుశ ప్రాబల్యము వహి ప్రజలకు స్వేచ్ఛాభంగము లేకుండ పాలించు చట్టము చేయవలయు ననియు కృతశ్రద్ధయై యున్నారు. ప్రధానమంత్రిగారును స్వహాళిక రాష్ట్రపు మంత్రివర్గము వారును ఏలిన సమావేశముతో సామ్రాజ్యవిషయములను చర్చించుట చాలవలెనని కోముగ నున్నది. రాజ్యాంగ విషయములను గురించి పూర్వసాన మెట్లులేదను ఈ సమావేశము వలన బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి సామంత రాజ్యములకును

ఇదివరకు మూవేండ్లనుండి నిరంతరముగ నున్న మైత్రికంటే మరింత బాంధవ్యము ఇనుమడించును ఒకరికొకరు సుఖముల కొరకు సానుకూల పడుదురని వికసిర మహారాజుగారు నడిపిరి. (కలకలము)

మరణము.

లండను, ఏప్రిల్ 15.—ఎస్పరాటిటోను కనుగొనిన జమెకా గారు మృతిమొందిరి.

మరణము.

లండను, ఏప్రిల్ 16:—గర్జన్ జెనరల్ సర్ విలియం టెయిలర్, విలియంజాన్ కార్డుపుగార్లు మృతులైనది తెలియుచున్నది.

ప్రాన్న

బ్రిటిషు వారొక గ్రామము నాక్రమించుట.

లండను, ఏప్రిల్ 14:—హార్డికొయరు ఆగ్నేయమున నున్న విలియమ్ గ్రామమును మేము వశపరుచుకొని వెన్నుకు త్రవముగ పోతిమి. లెనెను సాచెబుయెడ్ల చాల సాత్తు మావశమైనది. 6 ఫిరంగులను చాల కందకఫిరంగులను మందుగుండును పనిముట్లను మా స్వాధీనమైనవని మున్నగు పేగు గారు ప్రకటించిరి.

బవేరియా సేన.

లండను, ఏప్రిల్ 16:—1915లో లాసువద్దను 1916లో హైపుమవద్దను పోరిన బవేరియా సేనను ఈ గ్రామమును మరల వశపరుచుకొనుటకు జర్మనులు నియమించిరి. ఆ సేనలో చాలమంది నష్టపడిరి.

భయంకరమైన ఫిరంగియుద్ధము

లండను, ఏప్రిల్ 16.—నిన్నటిరాత్రి పరాసువారి రిట్లు తెలియజేసిరి:—సెంటుక్వెంటక్, ఎయినుల కు త్రవ భాగమునను, చాంపేనందును ఫిరంగియుద్ధము చాల భీకరముగ జరిగినది. ఇటలీతో కు త్రవభాగమందున్న శత్రు సేనలను మా ఫిరంగులచే పారదోలితిమి.

బెల్జియనులు శత్రుకందకము జొచ్చుట.

లండను, ఏప్రిల్ 16:—బెల్జియను నుండి వాయు వార్త లిట్లు ప్రకటించుచున్నవి.—భీకరముగ ఫిరంగియుద్ధ సన్నాహమయిన పిదప డెక్వి మూడులో ప్రవేశించితిమి. ఇదట శత్రువుల ధైర్య పంక్తిలో చొరబడితిమి. ఈదినమంతయు బెల్జియను రణరంగమందు ఉధృతపక్షములవారు శత్రువులతో తీవ్రముగ పోరిరి.

పరాసువారి గొప్ప అవస్కందనము

లండను, ఏప్రిల్ 16:—పరాసువారి గొప్ప అవస్కందనము ప్రారంభమైనది. సెంటుక్వెంటకు ఓయిజీలకు మధ్య వారు ఫిరంగులను కాల్చిరి. శత్రువులు మరల ఫిరంగులను కాల్చిరిగాని పరాసువారు ఓయిజీకి తూర్పునను దక్షిణమునను దారిని క్విస్సీబానులకు మధ్యనున్న పీఠభూమియందును ముందునగిరి. రాత్రి అంతటను ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చబడెను.

ఆల్బాను లోతైనులలో పరాసుసేనలు మూడు శత్రు పక్షముల చీల్చెను. బెర్రాయి అడవిలో జర్మనుల శవములు చాల పడియుండెను. ఆ అడవి పరాసువారి వశమైనది. పరాసుసేనలు శత్రువుల రెండవ పంక్తివరకును పూర్వించి చాల నష్టమును కల్గించెను. పరాసువారు చాల మందిని సామగ్రిని పట్టుకొనిరి.

విమికోండ స్వాధీన మగుట.

లండను, ఏప్రిల్ 15:—విమికోండ పతనముచే పడ మటి రంగమందు ఉత్తరోత్తర జర్మనులకు ప్రతికూలమగు కార్యములు సంఘటిల్లునని ప్రధాన కార్యాలయమం దున్న రూటరువిలేజుకు వ్రాయుచున్నాడు. చాలకాలమునుండి వైమానికులు శత్రుస్థానముల ఛాయాపటములను గ్రహించిరి. వాని ననుసరించి బ్రహ్మాండముగ ప్రయత్నములు గావించి కొండను స్వాధీన పరుచుకొనిరి. విమికోండ పతనమునకు ముఖ్యకారకులు కనేడియన్ ప్రేటు ఉద్యోగస్థులును, కమిషనులేని ఉద్యోగస్థులును. ముఖ్యముగ నాప్రాంతమందలి ప్రజలు శత్రువుల గుట్టంతను బిటిషువారికి తెలియజేయుటచే విమికోండ స్వాధీనమైనది. ఛాయా పటముల ననుసరించి అంగుళమైనను తప్పిపోకుండ కందకములను, తీగకంచెలను, మందుగములను కనిపెట్టువాని నన్నిటిని నాశముజేయగలిగిరి. 9-10-11 తేదీలను జర్మనులు విమికోండను తిరుగ తమస్వాధీనము జేసికొనుటకు తీవ్రముగ పోరిరి. కాని విఫలు లైరి. విమిగ్రామమందు మేము స్వాధీనము జేసికొన్న ప్రదేశము లకు బలపరుచు కొనుటకు 12-వ తేదీని ఐరిష్, బ్రిటిషు, కనేడియన్ పటాలములను పింపిలట్టుగును వశపరుచుకొను నిమిత్తము నియోగించితిమి. వీనిని స్వాధీనము జేసుకొనుసమయమందు వీరిని ఎవరును డికోన జాలరైరి. రణరంగమం దుం తటను జర్మనులు నీతిభావ్యముగ ప్రవర్తించుచున్నారు. శత్రువుల సేన విస్తారముగ నుండుటచే లాగ్ని కొట్ట పటాలములను ముఖ్యస్థానముల నుండి వెడలగొట్టిరి. కాని మా సేనలు కొంచెము సాయము మొంది తిరుగ శత్రువుల నెదిరిపోరి అనేకమందిని హతులజేసి, చాలమందికి గాయములను కలుగజేసి 200 మందిని బంధించినది.

పడమటిరంగము

లండను, ఏప్రిల్ 25:—నేటి సాయంత్రము బ్రిటిషు వారిట్లు ప్రకటించిరి. సెంటుక్వెంటక్కు హయవ్యముల 'జరిగిన యుద్ధసందర్భమున గ్రీకోట్టు ఉత్తర తూర్పుభాగములందున్న స్థానములను బట్టితిమి. హార్డికొయరు అడవి ప్రదేశమందు మరొకన్ని స్థలములను స్వాధీనము జేసికొంటిమి. లీవెన్సు తూర్పుభాగమందు సాగితిమి. లెన్సు సరిహద్దులలో ప్రవేశించుచున్నాము.

జర్మనుల అపార నష్టములు.

లండను, ఏప్రిల్ 15:—బాహుమ్ కాంబేరస్తా యుద్ధమందు మొదట చెప్పబడిన దానికంటే ఎక్కువగ జర్మనులు నష్టపోయిరి ఇటీవల సమాచారముల వలన స్థిరమైనది. మా అగ్నివర్షముచే జర్మనుల ముట్టడిని వశమైర్యముతో చల్లార్చితిమి. 800 మందిని ఖయిలీలుగ జేసితిమి. 2500 మంది రణరంగమందు హతులైరి. మా వైమానికులు జయప్రథముగ దొమ్మిజేసిరి. విమానయుద్ధము అతి దారుణముగ జరిగినది. 4 జర్మను విమానములను తగుల బెట్టితిమి. 11 డింజీని గ్రెండకు బారదోలితిమి. మా విమానములలో 10 కనపించుట లేదు.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము

లండను, ఏప్రిల్ 15:—ప్రధానకార్యాలయమందున్న రూటరువిలేజుకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—లెన్సువద్దను ములక్రింద జర్మనులు ఉపయోగించు కొనుచున్న శిల్పస్థానములను స్వాధీనము జేసికొంటిమి. మొత్తముమీద నాలుగు మైళ్లవరకు జర్మనుపంక్తిని ఛేదించితిమి.

లెన్సువద్ద స్థితిగతులు.

లండను, ఏప్రిల్ 15:—లెన్సుగ్రామములో మందుగను లుంటచేతను చాలయిండ్లుంటుంటచేతను లెన్సుగ్రామమును స్వాధీనము చేసుకొనవలసి వచ్చినది కాని జర్మనులు లెన్సువీధులను తగులబెట్టుట మున్నగు ఘోరకృత్యముల గావించుచున్నారు. 20 వేలచే గోళములను ముందు గనిలో ప్రయోగించిరి.

జర్మనీలో కార్మికులు

లండను, ఏప్రిల్ 26:—ఆహారపదార్థములను సామగ్రి గానీయవలెను. జీతము 100 కి 33½ వంతున హెచ్చు చేయవలెను. యుద్ధభృతినివేరుగా నివ్వవలెను అని క్రొవ్వకర్మా గారమునందలి పనివాండ్లకోరిక. కూలీలకు ముట్టునంతగూడ మాకు ముట్టుటలేదని భాగస్వాములు చెప్పిరి. కార్మికులు విశ్వసించక లెక్కలను చూపవలె ననగా భాగస్వాము లంగీకరింపలేదు.

దెన్నార్లులో బొగ్గుకరవు.

దెన్నార్లలో బొగ్గుకరవు, ఏప్రిల్ 16:— కొమమహిగను నగరమున బొగ్గులేదు. నాటకశాలలు మూయబడవని తెలియుచున్నది.

ప్రాన్యనందు విజయము.

లండను, ఏప్రిల్ 16:—జర్మనులు ప్రాన్యనందు బటాణియను ద్వైతమును వారు. ఆంగ్లరాజ్యమునందు 60 డివిజనులున్నవి. మాఫిరంగుల ముందు వారి శత్రువులు విష్ణులములు. కందకములలోని వారిభటులు గత ప్రాణులతో తుల్యము. హిందెనబర్గారి పక్షి భేదించబడలేదు; గాని వారందరును బోనులలో నున్నట్లున్నారని విశేషము వ్రాసెను.

స్పెయిను సీతి.

మెడిడు, ఏప్రిల్ 16:—చాల విషయస్థితి స్పెయినులో నిపుడు కలిగినది. తాటప్రమును వదలితిమని మమ్మవమానపరచిన జర్మనుల తోడనే పోరెదము. దీనిని స్పెయిను వారు అంతరాత్మను చంపుకొనిన గాని సహింపజాలని ఎల్లిజరులు పత్రికలు వ్రాసినది.

అమెరికా

చిల్లీ వారి తాటప్రము

అమెరికా, ఏప్రిల్ 16:— చిల్లీవారు తటస్థులగు నుండు రని విషయాన్ని చిల్లీయంత్ర నడివెను.

విల్సనుగారి విజృంభి

వాషింగ్టను, ఏప్రిల్ 16:—విల్సను గారిటుల నుడివారి:— ఘనకార్యభారము

దేశీయ సాధనలారా! ప్రజా పరిపాలన మానవ స్వాతంత్ర్యరక్షణమునకు మన ప్రయత్నముగ దేశము భయంకర సంగ్రామమున ప్రవేశించుట చే ఆత్మసరముగ పరిష్కరింప బడవలసిన జాతీయ సమస్యలు చాల కలుగుచున్నవి. మనము నాకాదేశమున సన్నద్ధమైన రెంచి మహా నైస్వము నేర్పరుచుచున్నాము. మనము చేయవలసిన ఘనకార్యముదాయమునం దివి స్వల్పకార్యములే యగును. ఇందు స్వాధీనత్వమును మంతయును లేదు. మనము మననైస్వమునకేగాక మిత్రుల సేవలకును ప్రజలకునుగూడ మన మధికముగ నాహారపదార్థములను పంపవలెను. ప్రస్తుతమున మానవ స్వాతంత్ర్యములను నిలుపుటయేగాక భావికాలమున ప్రపంచమున శాశ్వతముగు శాంతిని నిలుపుటకే మనము పోరుచున్నాము. అందుల కెట్టి లాభము నపేక్షింపక సంపూర్ణత్యాగముతో మనము విశ్వ మానవసేవకు బూనవలెను.

కార్యభారము.

చాల హెచ్చగునట్టియు బహువిధము లగునట్టియు కార్యభారము మనపైని బడినదని మనము గ్రహింపవలెను. శక్తిసామగ్ధ్యత్యాగములను గుర్తింపవలెను.

నాకలను సమకూర్చుట.

అంతగ్రాములు హత మొనరించుననుచింత యావంతయును లేకుండ మనము ప్రతినియును జీవనమునకు కావలసిన వస్తువులను నింపి వందలకొలది నాకలకు. పాశ్చాత్యదేశములకు పంపవలెను. బట్టలను ఆయుధములను ఆహార పదార్థములను వారి కత్యధికముగ నందజేయవలెను. మరియు విదేశములందలి యంత్రశాలలలో పని మొందుగా జరుగుటకు అవకాశపదార్థముల సమితియుగ నందజేయవలెను. ఆయుధనిర్మాణమునకు రైలు పట్టాలను చేయుటకు రైలుబండ్లను చేయుటకు లోహములను కంచర గుట్టములను గుట్టములను ఎద్దులను ఇతర పశువులను వేయేల ట్రీటును ప్రాన్య ఇటలీ రష్యా దేశముల వారికి కావలసినవాని నన్నిటిని మన మిపుడు పంపవలెను.

పరిశ్రమలు.

మన పరిశ్రమల సధిక ఫలవంతములుగ మనము చేయవలెనని వికాసించిరి తెలిసియున్నది. మితవ్యము చాలనశనము. దీనియందు పాటుపడు స్త్రీలును పురుషులును సరియగు త్యాగమును దేశసేవను సలిపినవారగుదురు. రణరంగమునందు నైనుకు లొసరించు సేవకు పోరి సేవ ఎంచు ధను తీసిపోవునదిగా నుండదు. పారిశ్రామిక విషయమున పనిచేయు స్త్రీలును పురుషులును అంతర్దేశీయ మహిసేనలోని యోధులగుదురు. మీరు చేయునది విశ్వసేవ. మీరు స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యప్రదాతలను ఉద్ధాకరులు నగుచున్నారు. యుద్ధమున పోర నర్హులగు వేలకొలది ప్రజ లిందులకు గాను ప్రత్యేకింపబడుదురు.

దేశీయ వీరులు

దేశీయవీరులని సేవ వ్యవసాయదారులను సంబోధించెదను. మనకును మనమిత్రులకును ఆహారపదార్థము లభ్యతసరముగ కావలెను. ఈవత్సరము వీటియావత్సరకత మితి విరివినది. నైనుకులకును నావికులకును ప్రజలకును ఆహారపదార్థములు లేకున్నచో మన ప్రయత్న మంతయును విఫలమగును. ప్రపంచము దాహారపదార్థములు కొరతగ నున్నవి.

ప్రసిద్ధులుగారు ప్రజలందరిని వేడుకొనుట.

వాషింగ్టను, ఏప్రిల్ 16:— స్త్రీలు పురుషులు పిల్లలు మున్నగువారందరును ఆమెరికావారి విద్యుత్త ధర్మములను నెరవేర్చవలెను. ప్రజాప్రభుత్వమునకు భంగముకలుగకుండ మిరందరు తోడ్పడి సాయ మొనరించవలెనని ప్రసిద్ధులు విల్సను గారు ప్రజల కందరను స్వయముగ కోరిరి. మనబుద్ధిబలమును ప్రపంచమునకు జూపుట కిదియే మంచితరుణము. దీనికై మనమందఱము కట్టుదిట్టముగ నేకీభావముతో పనిచేయవలెనని నుడివారి. విషయములను ప్రజలకు చక్కగ తెలుపుటకు ప్రసిద్ధులుగారు రాకసంఘము నేర్పరచిరి. దీనికి లాక్సింగు బేకర్ డేనియల్సు సతిగాన్లు సభ్యులుగను, పత్రికలకు వ్రాయు క్రిలుగారిని అధ్యక్షునిగను నియమించిరి. యుద్ధకార్యముల ననుసరించి ప్రజలకు సమాచారములు తెలుపుటకు క్రిలుగారికి అధికారమియ్యబడినది.

ఉరూగ్వేవారు యునైటెడ్డు స్టేట్సువారితో నేకీభవించుట.

హంటింగ్టన్, ఏప్రిల్ 16:— యునైటెడ్డు స్టేట్సువారు సంగ్రామమున చేరినందులకు ఉరూగ్వే దొరతనము వారు ఒక సభగావించి తమసానుభూతిని యునైటెడ్డు స్టేట్సువారికి తెలియజేసిరి. వారుచేసిన కార్యము న్యాయమైనదనికూడ ప్రస్తావించిరి.

ఆర్జెంటైనులో జర్మనులపట్ల వైరభావము

బోనప్రైస్, ఏప్రిల్ 16:— జర్మనులతోడి మైత్రి కూడదని ఆర్జెంటైను ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా కూడి మొఱికుచున్నారు. కొంతమంది జర్మనురాయబారి కార్యాలయమును ముట్టడించిరి. దొరతనమువారు జర్మను నౌకలన్నిటిని ఆర్జెంటైను తేవులలోనుండి వెదలిపోకుండ బోనప్రైస్ తేవులలో చేర్చుచున్నారు.

రుష్యా

రష్యాలో జర్మనుల కుట్ర.

రోమ్, ఏప్రిల్ 16:— జర్మనులు చేయు కుట్రలను తొలగించుటకు రష్యా సాంఘికలకు తోడ్పడుటకు ఇటలీ సాంఘికలు రష్యా కేగిరి.

కార్మికజనుల యొక్కయు సైనికులయొక్కయు ప్రతినిధులు.

వెట్రాగేడు, ఏప్రిల్ 16:— కార్మికజనుల యొక్కయు సైనికులయొక్కయు ప్రతినిధులు జరిపిన దేశీయమహాసభయందు జిల్లాసభ వారందరు ఏకగ్రీవముగ యుద్ధముచేయుటకే తీర్మానించిరి. కొంచెముమంది అతివాదులు సుధివిషయమై ప్రస్తావించినపుడు వారిమాటలతోసి చేయబడెను.

సర్వసేనాని.

జెనరలు ఎల్లెక్సేపుగారిని సర్వసేనానిగ నియమించిరి.

స్థితిగతులు అంత అపాయకరముగ లేకుండుట.

లండను ఏప్రిల్ 16:—శుక్రవారమునాడు సిలోను “మైన్సుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—ఈవారము ప్రారంభమందు ఆస్ట్రేలియావారూ పత్రికలు ప్రకటించినవార్తలను నేను లండనునుండిచ్చిన తంతివార్తలనుజూడ వెట్రాగేడు లోని సంగతుల గురించి స్పష్టముగ చెప్ప వీలులేకుండ నున్నది. ఎంతవరకు రష్యాలో సాంఘికవాదులు తాత్కాలికపు పరిపాలనకు విరోధులుగనుండురో అంతవరకును వారు నైస్వములం దేమిమిత్రభేదము కల్పించుచురో ఊహించ శక్యముగాదు. ఉపద్రవ మేమియులేదని రష్యాదేశీయ మంత్రుల కొడంజపు గారు పలుకుచున్నారు. రష్యా దేశస్థులకు నెలుంగనివారును, ఇవటనున్న పలు రాజ్యాంగశాఖలను తెలియనివారును ఇపుడు జరుగుచున్న మార్పులను ఆహరించజాలరు. పూర్వముందున్న క్రితి భేదా ఫలితలను ఇపుడు లేదు. అందుచే ప్రజలు ఇష్టమునచ్చిన తమ యభిప్రాయములను నిర్భయమున కముతో తెలుపుచున్నారు. రాజ్యాంగ విషయము వారును, సాంఘిక వారును, విస్తారముగ చున్నారు. అనేక వరములనుండి రష్యాదేశపు భావరిలకు లోనైయుండిరి. వార్తాపత్రికలందుగా గాని ధారాళముగను ఉదాహరణముతోను రాజ్యములను చర్చించగూడదు. ఇట్టి సందర్భమున కొపత్రికలను బంధించివచ్చు ఆత్మగౌరవమునకు మన సాంఘికలతో మైత్రి సంపాదించవలెనని మన సాంఘికలు బోధించు సంగతులు మన మంతఃనవరము లేదని యు కా డట్లు ఘోషించుచు. రష్యా విప్లవమునకు పూర్వమును ఇప్పటికిని గమే మన. ఇవివరకు సాంఘికవాదులు అని రహస్యముగ పని చేయుచున్నారు. దీనిని బట్టి ప్రజలు వీరితో కూడదు. విప్లవమునకు పూర్వము కొంతమంది సెలు యుద్ధముపట్ల విముఖులుగ నున్నారు. ఇపుడ ఆభిప్రాయమును మార్చుకొనిరి. దీని కొక తారాపెదను:— సాంఘిక వాదియగు చ్చిడ్డు అ పూర్వము యుద్ధము వలకు వలదని వా ఇపుడు సంగప్రయత్నము లెంతమాత్రము రష వారికిని కెయిజరు దొరతనమువారికి జరుగకూడ న్నాడని కాడంట్లు ఘోషించుచుండిరి. ఈ విప్లవమున వారునుకూడ యుద్ధమండ ఆసక్తి లగుదురనికూడ

మునచ్చిన తమ యభిప్రాయములను నిర్భయమున కముతో తెలుపుచున్నారు. రాజ్యాంగ విషయము వారును, సాంఘిక వారును, విస్తారముగ చున్నారు. అనేక వరములనుండి రష్యాదేశపు భావరిలకు లోనైయుండిరి. వార్తాపత్రికలందుగా గాని ధారాళముగను ఉదాహరణముతోను రాజ్యములను చర్చించగూడదు. ఇట్టి సందర్భమున కొపత్రికలను బంధించివచ్చు ఆత్మగౌరవమునకు మన సాంఘికలతో మైత్రి సంపాదించవలెనని మన సాంఘికలు బోధించు సంగతులు మన మంతఃనవరము లేదని యు కా డట్లు ఘోషించుచు. రష్యా విప్లవమునకు పూర్వమును ఇప్పటికిని గమే మన. ఇవివరకు సాంఘికవాదులు అని రహస్యముగ పని చేయుచుండిరి. దీనిని బట్టి ప్రజలు వీరితో కూడదు. విప్లవమునకు పూర్వము కొంతమంది సెలు యుద్ధముపట్ల విముఖులుగ నున్నారు. ఇపుడ ఆభిప్రాయమును మార్చుకొనిరి. దీని కొక తారాపెదను:— సాంఘిక వాదియగు చ్చిడ్డు అ పూర్వము యుద్ధము వలకు వలదని వా ఇపుడు సంగప్రయత్నము లెంతమాత్రము రష వారికిని కెయిజరు దొరతనమువారికి జరుగకూడ న్నాడని కాడంట్లు ఘోషించుచుండిరి. ఈ విప్లవమున వారునుకూడ యుద్ధమండ ఆసక్తి లగుదురనికూడ

జర్మనీ

ప్రషియావారి చట్ట సంస్కరణ

అమ్మటరుడాం, ఏప్రిల్ 16:— రాష్ట్రమునకు ఎక్కువ స్వాతంత్ర్యము కలుగజేయుటకు స్కరణలు చేయబడునని కేయిజరుగారు వాదనను నమ్మదగినదిగాదు. ఎటులైనను యుద్ధానంతః సంస్కరణలను నిలుపు చేయగూడదు ఇపుడే వారసరించి సంస్కరణలను అనుమతానికి తేవలయు: మాదెను గారు పత్రికలలో ప్రకటించిరి.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయామంత్రుల రాజీనామా
లండను, ఏప్రిల్ 16:— నైస్వములందు ల: మనీతి బాహ్యము విస్తారముగ నుండుటచే ఆస్ట్రీయుద్ధమంత్రుల హెర్ ట్రోబాటు గారు తమపదవికి యిచ్చిట్లు 11 వ తేదీని రూటరు తెలియజేసెను.

ఆస్ట్రీలియా

ఆస్ట్రీలియావారు కనడావారిని అభినందించుట
మెల్బోర్న్ ఏప్రిల్ 15:—వినికొండన చేసికొన్నందులకు మెల్బోర్న్ దొరతనమువారు ఆభినందించుచు తంతివార్తను పంపిరి.

దెన్నార్లు

దెన్నార్లు నౌకలు మునుగు

క్రిస్టియానియా, ఏప్రిల్ 16:— ఇటీవల లచే ముంచబడిన రెండు దెన్నార్లు నౌకల ప్రత్యేకింపబడని ప్రదేశమండే ముంచిన ఆ నౌకలు చెప్పిరిని అధికారులు తెలిపిరి.

హాలండు

హాలండు అమెరికావారి ఎగుమ

అమ్మటరుడాం, ఏప్రిల్ 16:— జర్మనీహద్దులలో నున్న తటస్థ దేశములకు అమెరికా మయిన వస్తువులను ఎగుమతి చేయకూడదని సందర్భమున టెలిగ్రాఫుపత్రిక ఇట్లు ప్రకటి. హాలండువారు జర్మనులకు హకులను ఎగుమతకు మనలే చాలక మనము మాదవలసిక ప్రజలు మొఱికుచున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికావారి విరాళ

కేపుటౌను, ఏప్రిల్ 16:— దక్షిణా వారు ఇంగ్లాండు దొరతనమువారికి 10 లక్ష టను తీర్మానించిరి.

THE GREAT WAR.

Wilson's Stirring Appeal to American Nation.

Supreme Importance of Supplies for Allies.

Germanisation of Southern Brazil: Significant Statement.

GREAT FRENCH OFFENSIVE BEGINS.

[REUTER'S AGENCY]

AMERICA.

President's Appeal to the Nation.

Publicity Committee Formed.

LONDON, April 16. WASHINGTON.—A personal appeal from President Wilson calls upon every American citizen—man, woman and child, to join in the preservation of the nation's ideals and the triumph of democracy throughout the world. He says the supreme test of the nation has come and they must all act together. President Wilson has created a Committee of Public Information, composed of Mr. Lansing, Mr. Baker and Mr. Daniels, with the magazine writer Mr. Creel as Chairman, for the purpose of arranging to supply news to the public consistent with military considerations.

Wilson's Appeal to the American Nation.

The Tremendous Task Ahead.

LONDON, April 16. WASHINGTON.—President Wilson's appeal to the American nation was another great utterance in which the President outlined amid frequent cheering how America was going to war in earnest and was not only helping herself but assisting the allies in the fullest and most generous way possible. Inter alia he said:—Fellow-Countrymen: The entrance of our beloved country into the grim and terrible war for Democracy and human rights creates many national problems calling for immediate consideration and settlement. We are rapidly putting our navy upon an effective war footing and are about to create and equip a great army, but these are the simplest parts of the great task confronting us. There is not a single selfish element as far as I can see. In this cause we are fighting for what we believe to be the rights of mankind and future peace and security of the world. To do this thoroughly we must devote ourselves to service without regard to profit and with an energy and intelligence that rise to enterprise itself. We must realise the full

How Great the Task is

and how many things and how many kinds and elements of capacity and service and self-sacrifice it involves. These then are the things we must do and do well besides fighting things without which mere fighting would be fruitless. We must supply abundant food not only to our own armies and seamen but also for the large part of the nations with which we have now made common cause and in whose support and by whose sides we shall be fighting.

We Must Supply Ships by Hundreds

out of our shipyards to carry to the other side of the sea, — submarines or no submarines, — what will everyday be needed there and abundant materials from our fields, mines and factories with which not only to clothe and support our people for whom the gallant fellows under arms can no longer work, but also

To Help, Clothe and Equip Armies

with whom we are co-operating in Europe, and to keep looms and factories therein supplied with raw materials, coal to keep fires going in ships at sea and in furnaces and hundreds of factories across the sea, steel out of which to make arms and ammunition both here and there, rails for outworn railways at the back of fighting fronts, locomotives and rolling stock to replace those everyday going to pieces, mules, horses and cattle for labour and military service, indeed, everything with which the people of England, France, Italy and Russia have usually supplied themselves but cannot now afford men, materials or machinery to make. It is evident to every thinking man that our

Industries, Farms, Shipyards Mines and Factories

must be made more prolific and more efficient than ever, more economically managed and adapted to the particular requirements of our task than they have been. What I want to emphasise is that men and women who devote energy and thought to these things will be serving their country and conducting the fight for peace and freedom just as truly and just as effectively as men on the battlefield or in the trenches. The industrial forces of the country, men and women alike will be a great national, a great international service army, a notable honoured best engaged in national and world service and efficient friends and saviours of freedom everywhere. Hundreds and thousands of men otherwise liable to military service will of right and necessity be excused and assigned to fundamental sustaining work in fields, factories and mines and will be as much part of the

Great Patriotic Forces of the Nations

as men under fire. I take liberty therefore of addressing a word to farmers. The supreme need of our nation and of the nations with whom we are co-operating is

abundant supplies especially foodstuffs. The importance of the latter this year is superlative. Without abundant food alike for armies and peoples now working the whole great enterprise upon which we have embarked would fall down. The world's food reserves are low.

Economy Urged.

Let me suggest also that everyone who creates and cultivates a garden helps greatly to solve the problem of feeding nations and every housewife who practises strict economy puts herself in the ranks of those serving the nations. This is the time for America to correct her unpardonable fault of wastefulness and extravagance. Let every man and every woman assume the duty of careful provident use and expenditure as a public duty and as a dictate of patriotism which none can now expect ever to be excused or forgiven for ignoring.

In the hope that this statement of the needs of the Nation and the world in this hour of supreme crisis, may stimulate those to whom it comes and remind all, who need reminder, of solemn duties at a time such as the world has never seen before, I beg all editors and publishers everywhere to give prominent publication and as wide a circulation as possible to this appeal. I venture to suggest also to all advertising agencies that they would perhaps render very substantial and timely service to the country if they would give it widespread repetition and to clergymen that they might not think it an unworthy or inappropriate subject for comment in a homely manner from their pulpits.

The test of the Nation has come. We must all speak and serve together.

Uruguay Supports U. S. &

LONDON, April 16. MONTEVIDEO.—The Uruguay Government has conveyed its sympathy and moral support to the United States on the latter's declaration of war.

Anti-Germanism in Argentine.

Demonstrations Continue.

LONDON, April 16. BUENOS AIRES.—Anti-German demonstrations continue and the crowd has attacked the German Legation, Consulate, and Journals. The Government is concentrating German vessels in Argentine waters in Buenos Aires harbour.

Chilean Attitude.

LONDON, April 16. AMSTERDAM.—The Chilean Minister in Vienna has announced that Chile will remain neutral.

Barbosa on Brazilian Situation.

LONDON, April 16. Rio de Janeiro.—Barbosa, who is popular candidate for portfolio of foreign affairs at present held by Dr. Mueller delivered stirring speech to a most enthusiastic crowd of fifty thousand persons from offices of Jornal-do-Commercio. He declared that war with Germany was inevitable to solve the problem of Germanisation of southern Brazil.

GREAT BRITAIN.

The Dominions and the War.

Speech by General Smuts.

LONDON, April 16. The following is an addition to the account (already published) of the presentation of the freedom of the City of Edinburgh to Sir Richard Borden, General Smuts and the Maharajah of Bikanir.

Sir Richard Borden was followed by General Smuts who referred to the solidarity of the Union of South Africa and declared that he was fighting to day for the same cause for which he fought against Britain fifteen years ago, namely for Freedom and Liberty. The wisdom of British counsel, in the treatment of the South African political situation since the Boer War was now seen, in the fact that their former enemies were fighting in the common cause with the United Kingdom. That result had been brought about by a reversion to the old ideal of Liberty which had been the guiding principle of British History. He proceeded to point out that the issue was whether or not the nations were going to be terrorised by German Militarism. He eulogised President Wilson's message to Congress and said that the United States' action would have an enormous moral effect and nowhere greater than in Germany.

Maharajah of Bikanir's Speech.

The Maharajah of Bikanir, who was greeted with loud cheers, referred to the great part which Scotmen had played in the East and other parts of our Dominions. He declared that all the countries of the Empire were of one mind in the resolve to prosecute the War with all the

TELEGRAMS.

energy and determination at their command, for the freedom of the world, the right of nations to live their own lives and for the overthrow of militarism and aggression (Cheers). He took the opportunity of acknowledging the patient handling of Imperial problems by the Prime Minister and the Ministers from the Dominions. Whatever political and economic decisions might be arrived at by the present Imperial gathering, he was convinced that one result would be a permanent strengthening of the ties binding the various parts of the Empire together, strong and enduring as they had already proved themselves to be during the past three years. (Cheers.)

Food Production in Britain.

Premier's Appeal.

LONDON, April 16. At a conference of the Norfolk War and Agricultural Committees held at Norwich a letter from Mr. Lloyd George was read in which the Premier appealed to workers on the land to give the utmost help in food-growing "as we may have to feed the army and navy besides ourselves on home-grown food."

A Peace Meeting Wrecked by Crowd.

LONDON, April 16. A peace meeting in the East-End yesterday was wrecked and flags were torn up by indignant crowds. Two pacifists were hurled over railings. The proceedings concluded with a meeting in aid of the discharged soldiers and a large sum was realised.

SPAIN.

Spain's Neutrality.

Government Denies Breach.

LONDON, April 16. MADRID.—As a result of the outcry in the Press that the Government had concluded agreements involving a breach of neutrality, a semi-official communication declares that the agreements made by the Government do not modify its policy, neither does its Note to Germany, which is a more vigorous repetition of the Note despatched on the 6th February, and which demands that Spanish lives shall be respected. The communication discloses the fact that Germany offered to permit American importations into Spain even of contraband on condition that contraband goods remained in Spain, but Spanish exports to America would be subject to prize regulations.

Spanish Situation.

LONDON, April 16. MADRID.—The 'Eliberal' in strong article says: Spain finds herself at the gravest moment in her history, if her neutrality is broken it will be against Germany which is humiliating us and treating our flag like a bag. This Spain cannot tolerate without committing moral suicide.

DENMARK.

Coal Famine in Denmark.

LONDON, April 16. COPENHAGEN.—The city is threatened with coal famine and it is expected that theatres will close on May 1st.

Danish Vessels Sunk.

LONDON, April 16. CHRISTIANIA.—The survivors of two torpedoed Danish vessels have officially reported that they were sunk far outside the German danger zone.

Cotton Manufacture Reduced.

LONDON, April 16. COPENHAGEN.—Swedish Cotton factories have reduced their output to enable them to continue work for five months in spite of the stoppage of cotton exports from America owing to the entry of the United States into the war.

RUSSIA.

General Alexieff C-in-C.

LONDON, April 16. PETROGRAD.—General Alexieff has been definitely appointed Commander-in-Chief.

German Intrigues in Russia.

Italian Socialists Delegations.

LONDON, April 16. ROME.—Socialist Delegation is going to Russia to help Russian Socialists to defeat German peace intrigues.

The death of Zamenhof inventor of Esperanto is announced.

GERMANY.

Labourers' Demands.

LONDON, April 16. The workmen and officials of Krupp's works at Kiel demanded immediate increase in their food allowance and increase of wages by thirtythree and half per cent. apart from war bonus. The directors addressed the men declaring that they were drawing allowances of only the meanest labourers. Men were incredulous and demanded to be allowed to inspect their larders but this was refused.

TELEGRAMS.

Prussian Constitutional Reform.

Kaiser's Promise Distrusted.

LONDON, April 16.

AMSTERDAM. — Herr Harden, writing in the "Zukunft", expresses distrust of the Kaiser's promised constitutional reforms and declares that it is not necessary, anyhow, to postpone the proposals till after the war.

Bavarian Division's Commission.

LONDON, April 16.

The Third Bavarian Division which fought at Loos in 1915 and High Wood in 1916 was ordered to retake the village at all costs. It suffered very heavy losses.

HOLLAND.

Pro-German Propaganda in Java.

LONDON, April 16.

AMSTERDAM. — A "Handelsblad" telegram says the Dutch authorities in Java have discovered pictures of the Kaiser, Emperor Charles, and the Sultan of Turkey distributed wholesale among the natives. The Government has ordered the seizure of the pictures, but this is difficult as the source of the distribution is unknown.

BRITISH FRONT.

THE CAPTURE OF VIMY RIDGE.

Growing Demoralisation of German Troops.

LONDON, April 16.

Reuter's correspondent at headquarters emphasises the important bearing which the capture of Vimy Ridge is likely to have on subsequent operations in the west. He states on unimpeachable authority that the victory was directly associated with a pretty little model. This was a wonderful scale reproduction in platinium of the neighbourhood of the ridge on which the clever artist, who was furnished with a mass of aerial photographs and information from local inhabitants, had worked for months prior to the attack and from which Staff Officers carefully instructed the Canadian and British officers and non-commissioned officers who were selected for the assault. The correspondent describes the amazing topographical fidelity of the model which was carried out in colours to the tiniest detail, such as the varying soil, formation of trench systems, the situation of mine carts and belts of wire entanglements.

The correspondent describes German attempts to regain possession of Vimy Ridge on the 9th, 10th, and 11th. These did not succeed, but in order to strengthen our possession of Vimy village Irish, British and Canadian battalions were detailed on the 12th to carry the important hill known as "The Pimple". This was executed with irresistible dash. The correspondent quotes instances of the growing demoralisation of the German troops, giving as an example the great counter-attack along a six-mile front this morning. The enemy by weight of numbers drove out the garrison of Lagnicourt from an important position, but our troops were reinforced and came back and worsted the enemy in open fighting, killing and wounding several hundreds and taking two hundred prisoners.

The Situation at Lens.

Report of Occupation Explained.

LONDON, April 16.

The report of the actual occupation of Lens is explainable by the fact that Lens itself is merely the centre of a circle of mining towns and villages forming a vast agglomeration of houses with boundaries not more clearly marked than the London boroughs. Anyhow the correspondents are able to look down the main streets of Lens where the German rear-guards are playing "merry little hell" destroying everything. Twenty thousand grenades were dumped into one mine-shaft.

British Capture a Village.

LONDON, April 16.

General Haig this afternoon reports we have captured Villaret village southeastward of Hargicourt and made progress northeastward of Lens. Our booty captured at Lievin and the Souchez river is very great. It includes a six inch naval gun, many trench-mortars, ammunition and truckloads of food. The enemy's attack at Monchy-lepreux on Saturday was a most determined one.

FRENCH FRONT.

Satisfactory Victories in France.

LONDON, April 16.

The Military correspondent of the "Times" says: an entirely well planned and well fought battle has resulted in most satisfactory victories of war. The Germans are thick as peas in France. There are sixty divisions on the British front alone but the gun and howitzer have beaten the trench so long as our artillery superiority is maintained. Entrenched Germans must be regarded as lost souls. The correspondent pays tribute to the splendid work of all arms and agrees with General Haig's statement that "Hindenburg line" is intact but says it is largely in Haig's cages.

Great French Offensive.

LONDON, April 16.

Reuter's correspondent at headquarters wires that the great French offensive has begun.

Further French Progress

LONDON, April 16.

French communique says: — We continued destructive fire on German organisations between St. Quentin and the Oise. The enemy replied we continued to progress eastward and south of the Oise on the plateau between Haris and Quincybassee. We occupied a fresh enemy point D'apui. An artillery duel was very violent all night on the whole front including Soissons Rheims front.

Enemy's Second Line Reached.

After violent artillery preparation our detachments penetrated the enemy lines at several points in Alsace and Lorraine. Many German dead were found in the trenches in the forest of Parroy which had been overthrown by our fire. Our detachments reached the enemy's second line at six points in plain of Alsace and inflicted serious losses on the enemy bringing back prisoners and materials.

Indian Telegrams.

From our own Correspondents.

[BY WIRE.]

SIMLA.

War Cable to the Viceroy.

SIMLA, April 16.

The following telegram dated the 13th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State: —

Comparative lull prevails on the British front before Arras while heavy artillery is being brought up to prepare way for fresh infantry assaults. But the progress is still being made at particular points. The important position of Mouchy Le Preu on a commanding ground, 5 miles east of Arras has been captured though the Germans had intended to retain it at all costs and tried unavailingly to recapture it. The British also captured two important positions on the river Souchez North of Vimy Ridge. As a result of recent fighting the British gains on a 12 mile front were average 4,000 to 5,000 yards including redoubts, fortified positions, defended woods and many miles of trench protected by barbed wire and machine guns. The British are now about half way to the new German line, about 7 miles east of Arras running from Drocourt to Queant but which cannot be as strong as that which the British have already broken. Both the cavalry and tanks have been effectively used cavalry capturing 4 heavy howitzers and riding into Mouchy and capturing the north side of the village. Prisoners were captured from all infantry regiments of 6 German divisions of which, it is important to note, 4 were reserve divisions. The British have made a further big attack between St. Quentin and Cambrai and captured the village Couzeaucourt and other positions.

The French have attacked and driven back the Germans to southwest borders of upper forest Concy in high difficult ground west of Laon.

Only minor operations are reported from Italian and Russian fronts.

The Russians have occupied Kizil Robat, 70 miles northeast of Baghdad and the British occupy Deliasbai on the left bank of the Shatteldhaim and Polad station on Bagdad-Samara Railway. The Russians have also advanced 12 miles south west of Bana.

CALCUTTA.

Exemption Tribunal.

CALCUTTA, April 16.

The Exemption Tribunal to-day disposed of 30 applications. Nine men applied from Messrs. Bathgate and Co. Four of their assistants had obtained commissions in I. A. R. O. out of them one had been killed. Tribunal totally exempted 3. There were seven applications from Messrs. Dykes and Co. Four of them were engaged in munition work, 2 were exempted from general service and 2 totally. There were applications each from Messrs. Cox and Co. and Messrs. Octavious Steele and Co. and 7 other applications from merchant office assistants. Court granted general exemption in the case of three and partial exemption in case of some.

The Indian War Loan.

CALCUTTA, April 16.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 13,27,91,300. The details are as under: —

	Rs.	As.	Ps.
Bengal	4,07,49,100	0	0
Bombay	5,12,25,600	0	0
Madras	32,85,000	0	0
The United Provinces	84,34,000	0	0
The Punjab	93,52,600	0	0
Burma	43,23,300	0	0
Bihar and Orissa	10,21,200	0	0
The Central Provinces	18,25,900	0	0
Assam	2,51,900	0	0
Minor Administrations	23,22,700	0	0

Applications for the War Loan through Post Office up to the 10th April number 3,048 of a total value of Rs. 27,57,400.

BOMBAY.

Fires in Bombay.

Two Lakhs Damages.

BOMBAY, April 16.

A series of cotton fires broke out at the Colaba Cotton Green to-day between early morning and noon, resulting in about two lakhs worth of damages. The cause of the fires is unknown. The damage is fully covered by insurance.

BRIEF TELEGRAMS.

Their Excellencies Lord and Lady R. Dalhousie left Calcutta this afternoon for Darjeeling.

The death is announced of Surgeon-General Sir William Taylor and of Mr. William John Courthop.

With reference to the Mysore Iron Scheme it is authoritatively known that financing will be solely done by the Mysore Government and that Tata Iron and Steel Company will be the Managing Agents.

PUNJAB.

Viceroy's Visit to Lahore.

A Viceroyal Durbar.

LAHORE, April 16.

A Viceroyal Durbar was held to-day from 10-30 A. M. to 12-30 P. M. The presence of two Chobdars with maces, of gold, four Chouridars with four maces by the side of His Excellency and two Asadars with crown-topped maces, who were standing at the gate, and the glittering array of the Punjab Ruling Chiefs and Durbaria, seemed to lend a mediæval air to the scene. A large number of presentations were made to His Excellency who returned the Nazarana after touching the sovereigns paid and a large number of Sanads, Khilats, King's Police medals Kaiser-i-hind medals, Titles and Jagir grants were distributed by His Excellency. His Excellency then made a long speech. The speech of His Excellency was explained in the Vernacular by the Hon. Mr. Thomson, Chief Secretary, and the Durbar then closed.

Viceroy's Durbar Speech.

LAHORE, April 16.

The following is His Excellency the Viceroy speech at the Durbar: —
Your Highness, Chiefs, Sardars and gentlemen of the Punjab: —

I am proud to meet you to-day in the capital of the Punjab. I have sought an early opportunity of doing so as I wished in view of the Punjab's great record to make a special point of visiting you while the war is still in progress. Misunderstanding from time to time there may have been, sinister movements too in some quarters, which we need now only recall in order that we may pay due recognition to the local co-operation which they evoked and the strong hand which suppressed them. But in the main the idea of the Punjab, which we, Englishmen, and Englishmen all the world over, have in their hearts to-day, is that of a province second to none in devotion to our King-Emperor, a province true to the core and inspired by high traditions sending out her gallant sons to fight shoulder to shoulder with our own sons, a province of men the swordarm of the Indian Empire. Small wonder then that I am proud to-day to find myself to-day speaking to such an assembly gathered together from the land of the rivers. I should like first of all to dwell with some particularity on the immediate military services rendered by you since the Empire entered into this great struggle. As was to be expected the Ruling Princes and Chiefs have given a fine lead. The Imperial Service Troops of the States of Patiala, Jind, Kapurthala, Faridkot, Malerkotla and Sirmur have been on active service in various theatres of the war almost continuously since hostilities began, and I have received good accounts of their prowess in France, Egypt, Gallipoli, Mesopotamia and East Africa. The Shawalpur Imperial Service Camel Corps have also been maintained in a high state of efficiency, though they have not yet had the opportunity of distinguishing themselves in the field. All the Durbars have placed their services and resources unreservedly at our disposal, and lavish contributions have been made in money and material. Even private houses in Simla belonging to the Ruling Chiefs have been readily offered to meet the needs of the army, and in fact the States, both great and small, have vied with one another in helping the cause of Great Britain in this mighty struggle. I acknowledge these services most gratefully on behalf of His Majesty's Government, by whom they will assuredly not be forgotten.

And now what has the Punjab done since the old days it has shown itself to be the nursery of fighting men. It has been the principle source of recruitment of the Indian Army, and has furnished 63 per cent of the recruits enlisted in British India since the beginning of the war. Her sons have gained distinction in France, Gallipoli, Mesopotamia, East Africa and Egypt, indeed wherever they have fought, and all classes whether Musalmans, Sikhs or Hindus, have worthily maintained a reputation of their race as valiant fighters. Many of you here are entitled to take a special pride in the valuable services rendered by the Lahore Division which arrived in the fighting line in France at a most critical period in the late autumn of 1914. It was one of the first overseas reinforcements to meet the enemy and during the hardships of that terrible winter by steadfastness and bravery it placed beyond all criticism the decision to send Indian Troops to Europe. The first Victoria Cross won by an Indian was gained by Naik Khuddid Khan, a Muhammadan Rajput of the Jhelum district. Up to the present time the Punjab has earned between them 3 Victoria Crosses, 186 Orders of Merit and 370 Indian Distinguished Medals since the beginning of the war. Our recent victories in Mesopotamia will add yet more to the number of these honourable distinctions and show a record, of which the province may be proud. I have alluded to the splendid recruitment from your province, but such results could never have been obtained if there had not been a very real desire on the part of the people and their leaders to assist the officers of the Government in the important work of raising men for the forces of the King-Emperor. I have had myself the opportunity of meeting many of the men who had done signal service at Rohtak and more recently at Rawalpindi, and should like to congratulate the province on having such men as its leaders. But their efforts have not been confined to securing a steady flow of recruits for the Punjab regiments. They have also enabled the Government to raise in a very short time a very large number of mule drivers, Sarwans, mechanics, labourers and other classes of followers required for various auxiliary services in the field. The sudden demand for men of these classes which arose last summer was met by the Punjab with great energy and promptitude and the vigorous action then taken by the provincial authorities helped us to overcome a serious, though temporary difficulty.

Recruitment in Punjab.

I take this opportunity to thank all those who have been concerned with recruiting for the notable results they have helped to achieve. I trust however, that they will not relax their efforts as the demands for men still continue and the work on which they are engaged is of the highest importance to the Empire. Indeed nothing short of our utmost endeavour will suffice. I have every hope, however, that the grant of free rations and the improvement of pay and pensions of officers, sanctioned on the 1st January will go far to assist us in raising the numbers we require. The increase in the rate of batta, which has just been sanctioned by the Secretary of State for India on active service will add Rs. 53 a month to the

TELEGRAMS.

sepoys' emoluments when he is actually serving in the field. These concessions have now been extended to the transport service and men serving in the Mule Corps have been given the status of combatants, made eligible for pensions and granted various other privileges. The Indian Mule driver will no longer be a follower but will take his place among the soldiers of the King Emperor. He will also have the satisfaction of knowing that these improvements in his prospects and status have been earned by his faithful and gallant service in the field.

Owing to the large number of the Punjabis on active service, the war has taken a

Much Higher Held of Your Population

than it has of other provinces. No pecuniary aid can compensate for the loss of a father a husband or a son. The Government has, however, endeavoured to alleviate the lot of the widow and the fatherless and of those who have been disabled in the war by the liberal increase of the previous scales of the family and wound pensions, and these again have been liberally supplemented by the generosity of the subscribers to the Imperial Relief Fund. War entails hardship on many, but we have done our best to reduce them. As you are all aware we have been able through the persevering efforts of our officers to overcome some of the physical difficulties which made campaigning in Mesopotamia arduous in the early phases of the war.

Mesopotamia Campaign.

The Tigris from Basrah to Baghdad now affords a striking example of the vigour and orderly progress and of the extent and variety of the Empire's resources. Steamers from the Thames, the Niger and the Nile now ply on the Tigris and the Euphrates, side by side with those from the Ganges, the Brahmaputra and the Irrawaddy. The shrill whistle of their motive power now disturbs the solitude of the desert and the striking spectacle of a goods train threading its way through the traditional garden of Eden is a tribute, I think, to the enterprise, resourcefulness and organising power of our soldiers and engineers. The fact that the means of carrying these remarkable achievements into effect have been largely derived from India, which has contributed men and materials to the utmost of her resources, must give us all a feeling of honourable pride and satisfaction, and nowhere I am sure will be this felt more widely than in the Punjab. I have referred to the part which the Punjab is playing in the war.

Punjab Agriculture.

His Excellency then dwelt at length on the advancement of agriculture in the Punjab and added:—

The huge area brought under irrigation by the canals provide an ideal field for improved methods of agriculture. Your cultivators are enterprising and intelligent, but they are hampered by shortage of capital and the lack of scientific knowledge. Their traditions have inclined them to put quantity above quality, and to set more store by immediate returns than by future possibilities. Let me suggest that if the desired increase of production is to be secured improvements are necessary in three directions:—

[1] In the method of cultivation, [2] in the selection of better varieties of staple crops and [3] in the harvesting and marketing pure grades. The agricultural department is doing its best to introduce all these improvements and is meeting with a most encouraging degree of co-operation. The superiority of its selected varieties of various crops especially of wheat and American cotton, has already been proved. I hope that there will be a considerable expansion of research in this direction as soon as more workers are available. The importance of demonstrating the results so far obtained has recently been impressed on the Local Governments and Rs.10,70,000 which has been made to the Punjab from the profits realised by the Government of India from the exports of wheat, should enable material progress to be made in the important subject of demonstration. The Government are also considering the question whether anything can be done to improve the arrangements for the marketing of cotton so as to secure for the cultivator a full price for the superior varieties. These are all matters in which the large landholders of the province can render material assistance. You can stimulate improved methods of cultivation on and around your estates by example and precept. First the research of the scientists, second demonstration by the Government Officers and last the intelligent activity of the cultivator bringing the seed sown by science to fruition in the field. A municipality or a company can generate electricity at a power station and light the streets with it but numberless wires are required to convey it to the houses of the people. It is same with scientific agriculture. The discoveries of the laboratory are sterile until they are applied to practical cultivation.

Education.

Your province is still somewhat backward in education but the progress made of recent years has been reassuring and there are two Punjab characteristics which lead me to hope that education in this province has a great future before it. In the first place you have a large number of educational institutions of a denominational character. This has no doubt its dangers here as it has in England. Religious animosities may be fanned and competition may lead in places to an unnecessary number of inferior schools. But where the dangers can be avoided there is much to be gained from the system which is so common in your province. I am thinking more especially of the encouragement to education which it provides leading to increased private liberality in the promotion of schools and colleges and increased enthusiasm in their management. I am also thinking of the opportunities which it gives for dealing with that subject which we find so difficult to deal with in our government institutions namely the encouragement of religious feeling among our students. You have in the Punjab a large class of people not yet adequately educated in the ordinary sense of the term but full of enterprise and keenness especially in the direction of mechanical work. You have no very large centres of manufacture but with your great railway works at Lahore and with an artistic class so fitted for practical industry, I see no reason why in the industrial revival which we hope is before us, the Punjab should not in some directions at least give lead to the rest of India. We must remember also that your agricul-

tion colonies for the moment carry their population easily. But twenty years hence there may well be a congestion of population for which unless we have taken steps in the meantime it may be difficult to provide. I look forward then to the establishment of industries in close connection with your agricultural products which will meet the demands of your population.

Conspiracy.

Crime is a subject which may not at first sight strike one as an appropriate topic for discussion at such a durbar. But in the case of the Punjab it is a topic which may be considered with a good deal of satisfaction. Two years ago the Punjab went through a very troublous time. There were riots between Hindus and Mahomedans in the southwest and there were murders and conspiracies organised by revolutionaries from America and the Far East, which we were happily able to nip in the bud. But it is a matter for the profoundest satisfaction that the strong good sense of the Punjab came to her rescue and it may safely be said that at the present moment the tranquillity of the province is far greater than it has been at any recent period even before the war broke out. A few figures may be quoted to show that this improvement is progressive. For the year 1916 there were only 101 dacoities as compared with 263 in the previous year and up to the middle of March in the current year there had been only 20 as compared with 54 in the corresponding period in 1916 and 179 in the corresponding period of 1915. It may be added that not a few of those that have recently occurred have been the work of wandering gangs of trans-frontier tradesmen, but, thanks to the vigorous measures adopted by the Lieutenant-Governor, these unwelcome and self-invited visitors have found in the Punjab too hot a climate for their comfort and it is a relief to know that a great number of them have now taken themselves back to their own place. The satisfactory results above described have accrued at a time when the excitement of the war and uneasiness owing to the proximity of turbulent elements on the frontier might have produced an unsettling effect. It would doubtless have been incongruous that at a time when so many of her sons were shedding their blood in distant countries in the cause of right the cause of right should have been anything but at a discount at their homes in the Punjab. It is a pleasure to reflect that no such inconsistency is apparent and may be attributed not only to the good sense and virility of her people, but also to the good understanding that exists between them and the Government and between them and those servants of the Government who are principally responsible for the repression of crime.

I Mean the Police

I have had an opportunity of seeing this fine force in the course of my visits to Simla during the summer months and I should like to say how much I have been impressed by their physique and discipline and am not surprised to hear the good work they have done. But surely the greatest tribute which has been paid to them is the assistance and co-operation which they have received from the general public for that would not have been forthcoming if they had not won the public confidence. The Government of India have not been unmindful of their interests, and in view of the great rise of price that has occurred realising that an efficient force implies a contented force and that contentment is impossible without a living wage, they have secured the assent of the Secretary of State to an all round increase of pay and it is a matter of the liveliest satisfaction to learn from Sir Michael O'Dwyer that the improvement has met with general approval from the non-official members of his Legislative Council some of whom went out of their way to testify to the increased efficiency of the police. This increase of pay costs a large sum of money. But an improvement of the nature indicated is well worth the expenditure.

Tribute to Sir Michael.

It is a great pleasure then for me to be able to congratulate you all on the condition of your province and I should like to take this opportunity of expressing my deep sense of the valuable services rendered not only to the Punjab but to India by His Honour the Lieutenant Governor. But I feel sure that His Honour would be the first to acknowledge that throughout he has been ably and loyally supported by his Lieutenants in all branches of service and I would not have them think that I am unmindful of their good work. Sir Michael O'Dwyer is coming to the end of his career in India and it can be truly said of him "nihil tilijit quod non ornabit", of which a free translation might be given: "he has held no office without conferring lustre upon it." During these last anxious years of war it has been the greatest comfort both to Lord Hardinge and myself to feel that we had so strong, so wise a colleague and you in the Punjab will, I feel sure be sorry to part with one who always tempered his strength with geniality. His story, I think, will record him as one of India's great Lieutenant-Governors.

Political Reforms.

In the course of his reply to the Punjab Chiefs address the Viceroy said:—Your reference to a memorandum on reform which your Association has produced but which I have not seen, gives me an opportunity of touching on a subject which is of the highest moment. It is impossible for me, as I have said on a former occasion, to discuss the questions which are under the consideration of the Secretary of State and with regard to which we can hardly expect an answer from those whose time is fully occupied in the immediate task of bringing this war to a victorious conclusion. But I am always glad to receive the views of those who have studied these questions especially when, as in your case, the views are those of men who have a considerable stake in the country and represent such large and important interests. Your Association should take a prominent part in the political life of the country. You represent in the main the *mofussil* and inasmuch as the inhabitants of the country districts in the Punjab amount to approximately 90 per cent of the total population of the Punjab, it is only right and proper that the leaders of that 90 per cent should express their view upon the important question. Your position has its privileges and also its responsibilities. To the people your duty consists in doing what you can to improve their condition and assist their progress by encouraging education, suppressing crime and fostering the co-operative and other progressive movements. But it is also most emphatically your duty to bring their needs to the notice of the Government. It is all important then that you, as members of this Association, should stand forward and express clearly your views. Your silence may be misunderstood and it is your duty to yourselves, to the Government, and to those whom

you represent to do all in your power to leave no shadow of doubt as to the policy for which you really stand.

In conclusion, gentlemen, I cannot let the occasion pass without expressing my admiration for the splendid assistance you have given in helping on the work of recruiting for the army in co-operating with the district authorities in maintaining order and in subscribing generously to the funds opened for the benefit of our soldiers and their families. In addressing yourselves to the various needs created by the war you have found a definite sphere of work which must have reacted favourably upon your own strength and unity as a corporate body. In again thanking you for your welcome I wish your Association all success and a career of public usefulness in a future which must hold for you great duties and great responsibilities.

Labour Corps for France.

SHILLONG, April 16.

Amid picturesque surrounding and in the presence of a large concourse of residents of the station and hillmen the Chief Commissioner of Assam addressed and saw off this morning the first batch of 1,000 of the Khasi and Jaintia Hills labour corps for France of which Lt. Col. B. C. Allan, I. C. S. J. A. R. O. is in the command and Captains Black and Fox of the Assam Valley and Surma Valley Light Horse, respectively are assistant Commandants. The second batch of 1000 will leave in about ten days time. There are four other labour corps of 2000 each one of which has already moved under the command of Lt. Col. S. C. Barnee, I. C. S. J. A. R. O. and Captains Mac, Whittar and Gore, Assistant Commandants of the Surma Valley and Assam Valley Light Horse, respectively. The remaining three corps will, it is hoped, be ready before very long.

After three hours discussion to-day the Senate of the Calcutta University accepted Sir Ashutosh Mukherjee's motion that the report of the post Graduate Committee appointed by the Government of India be adopted with modifications discussed at previous meetings.

Latest Telegrams.

LONDON, April 16.

The British communique says:—We have taken upwards of fourteen thousand prisoners and 194 guns since the morning of 9th inst. There was heavy rain all this afternoon. There is nothing of special interest to report.

The Admiralty states that owing to submarine attacks on hospital ships in direct and flagrant contravention of the Hague convention number 10, a large squadron of British and French aeroplanes carried out reprisal bombardments of the town of Treport on Saturday. Many houses were dropped with good results. In spite of many air fights all machines returned safely except three.

Reuter's correspondent on the French headquarters wires that General Nivelle has congratulated General Haig on his successful operations and Sir D. Haig has appreciatively replied.

Details of German attack yesterday on British between Hermes and Noreuil in which four German divisions took part and which resulted in a serious reverse for the Crown-Prince Rupprecht of Bavaria at Lagnicourt are given by Reuter's headquarters correspondent. He says the attack was very interesting from a tactical point of view and one of the best examples of the old-fashioned field warfare open fighting for which we have been praying since war began. German papers have been boasting about what their wonderful field greys would do when they met the British in the open but the German soldiers have only succeeded in making their papers again look ridiculous. Fritz is no match for Tommy in a hand-to-hand fight and it does not improve his morale that he is beginning to realise this. After very heavy bombardment German infantry came over shortly before five o'clock in formidable waves but our men stood their ground everywhere except at one spot and artillery made havoc among the Huns who wavered. Their Officers however rallied them and they again advanced but steady rifle and machine-gun fire of the British was more than they could face. Gaps were rapidly torn in their ranks and suddenly the attack seemed to melt away and the costly assault failed. At only one spot near Lagnicourt did the enemy by overwhelming weight of numbers gain a short-lived success. The positions were entirely carried. Again after three hours the enemy left 1500 dead and 300 prisoners in our hands. The attack must have cost the Huns nearly eight thousand casualties.

స్వయంసేవార్ తలపన భావము.

లండను, ఏప్రిల్ 16:— స్వయంసేవార్ దేశమున వారు చేసిన

కొనిన ఒడంబడికలు తాటప్పమునకు పంపగములని పత్రికలు
 ఘోషించుటచే ఈ క్రింది ఈ త్రవవును దేశమున వారు జాగ్రత్త
 చేసిరి:— "స్వయంసేవార్ దేశమున వారు చేసిన ఒడంబడికలు
 ఎంతమాత్రమున వారిపక్షానికి వ్యతిరేకములను వారు జగ్జగములకు
 పంపిన ఈ త్రవవును భండించునవియును గావు. ఏప్రిల్ 6 వ
 తేదీని పంపిన జాముకంటే ఈసారి జగ్జగములకు స్వయంసేవార్
 దేశమున వారు అందజేసిన ఈ త్రవవు చాలభండితమైనది. ఈజాము
 యందు జగ్జగముల స్వయంసేవార్ మానప్రాణములకు నష్టములు
 కలిగించు నూడదని తెలుపబడియున్నది. ఈసమాచారములబట్టి
 స్వయంసేవార్ దేశమునకు అమెరికానుండి నిషిద్ధపదార్థములను
 గూడ అమెరికావారు పంపుటకు జగ్జగము లంగీకరించినందు
 ఈనిషిద్ధపదార్థము లన్నియు స్వయంసేవార్ దేశమున చేరినవియోగించ
 బడవలయునని మాత్రము జగ్జగముల తెలియజేసియున్నది. స్వయంసేవార్
 మగుచున్నది. కాని, స్వయంసేవార్ దేశమునుండి అమెరికాకు
 జోవుననుసారముగాయంతయు న్యాయసాధనవిచారణనలమల నై
 యుండవలయునని నూడ జగ్జగముల నిష్ఠాయించిన విశేషమును
 చూపుచున్నది.

పాపనరు రామమూర్తి నాయుడు గారి ప్రోగ్రాము.

- (1) కావలి 14-4-17 & 20-4-17 2 చనుములు. (2) ఒంగోలు 21-4-17 & 22-4-17 2 ,, (3) బాపట్ల 23-4-17 & 24-4-17 2 ,, (4) తెనాలి 25-4-17 to 28-4-17 4 ,, (5) గుంటూరు 29-4-17 to 1-5-17 3 ,, (6) గుడివాడ 2-5-17 & 3-5-17 2 ,, (7) బురగూరు 4-5-17 to 6-5-17 3 ,, (8) బెజినాడ 7-5-17 to 9-5-17 3 ,, (9) ఏలూరు 10-5-17 to 14-5-17 5 ,, (10) రాజవరపురా 15-5-17 to 18-5-17 4 ,, (11) కాకినాడ 19-5-17 to 22-5-17 4 ,, (12) పెద్దాపురము 24-5-17 & 25-5-17 2 ,, (13) పితాపురము 27-5-17 to 28-5-17 2 ,, (14) తుని 29-5-17 to 31-5-17 3 ,, (15) నరసింపల్లి 5-6-17 to 8-6-17 4 ,, (16) వోడవరం 11-6-17 to 13-6-17 3 ,, (17) అనకాపల్లి 15-6-17 to 17-6-17 3 ,, (18) విశాఖపట్నం 18-6-17 to 20-6-17 3 ,,

ఆంధ్రనాటక ప్రదర్శన విమర్శన సంఘము, నెల్లూరు. (752)

వై సంఘమువారు మా ఘరమున జరుగనున్న ఆంధ్రమహాజనసభ లోటి మ-రా-రా-శ్రీ బలిజే వల్లి లక్ష్మీకాంతంగారి హరిశ్చంద్ర నాటకమును పోటీపరీక్షకు నేర్పాటుచేసిరి. అందు హరిశ్చంద్ర, చంద్రమతి, విశ్వామిత్ర, నక్షత్రక, లోహితాస్య పాత్రలు ధరించి యుత్తీర్ణులైన వారికి క్రమముగారు. 50, 50, 40, 35, 30 లు వెలగల బంగారు పతకములును, మొత్తములో యెవరినాటకము బాగుండునో వారికి రూ. 100 లు వెలగల రజత పాత్రమును బహుమానమొసంగెదరు. ఈపరీక్షకు రాగోరువారు తమ దరఖాస్తులను మే నెల మొదటి తేదిలోపుగా పంపుకొనవలెను. ఇందు విషయమై తెలిసికొని గోరిన యెడల యీక్రింది వారికి వ్రాసి పోలిసికొనవచ్చును.

అడ్రెస్:- జి. సుబ్బయ్యశాస్త్రి, రిటైర్డ్ మునుస్ఫ. ఎం. సుబ్బరావు ఎం.ఎ, ముంగమూరువా విధి, డాక్టరు వి. వెంకటసుబ్బారావు, H. L. M. S.

ఆంగ్లేయవైద్య యోగచంద్రిక

డాక్టరు వి. గోపాలకృష్ణ యం.డి. గారివలన తెలుగుభాషలో రచియింపబడినది. శ్రీ పురుషాదులు తమ తమ కుటుంబములలో తిలస్థించు సమస్తవ్యాధులకు స్వంతముగ వైద్యముచేసికొను నటుల సులభ వెలకు లభించే మంచి యోగములు యందు చేర్చబడియున్నవి. ఆయుర్వేద, యూనాని, ఆంగ్లేయవైద్యులయొద్ద యీగ్రంథ ముండి తీరవలయును. ప్రతిగ్రహమందును యీపుస్తక మావశ్యకము. దీనివెల రూ. 1-4-0 మాత్రమే.

పు. లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు బి. ఏ, రూబీ హోమ్, కాకినాడ. (750)

ఆత్మజిజ్ఞాసా

శరీరమును విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భాగమును గురించిన శాస్త్రీయ చర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవెజా చక్రిగ్రంథము వెల రూ. 0-8-0. మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

భారతధర్మ మహామండలి.

(౨) I

ఇప్పుడు మన దేశములో కొందరు పెద్ద మనుష్యులు జాతిభేదములను శంకించి వర్ణాశ్రమ ధర్మముల నణచి ఏకజాతిని నిరూపించుటకై సంఘ సంస్కర్తల మనియెడి పేరుతో బయలుదేరి యున్నారు. ఇట్టివారు సంఘమున కుపకారము జేయుటకు మారుగ అపకారమును గలిగించుచున్నందున కాశీపట్టణములో భారతధర్మ మహామండలి యను పేరుతో నొక సమాజము బరద్వాన్ కాశ్మీరము నున్నగు సంస్థానాధిపతులచే స్థాపింపబడి యున్నది. ఇందు హిందువులందరు మెంబరులుగా చేరవచ్చును. సంవత్సరమునకు రెండు రూపాయల చందా ప్రతిమెంబరును ఇయ్యవలయును. వర్ణాశ్రమ ధర్మముల యుపయోగములను బోధించు ఆంగ్లమాస పత్రిక ప్రతిచందాదారునకును ప్రస్తుతము పంపబడుచుండును. ఆంధ్ర దేశమునందు 2000 మంది మెంబరులు ఇందు చేరగానే ఆంధ్రమాసపత్రిక నొకదానిని నెలకొల్పి బూని యున్నారు. ఆంగ్లపత్రికకు మారుగా ఆంధ్రమాసపత్రిక ఆప్పుడు పంపబడును. మెంబరులు చెల్లించు చందాలో సగమువంతు హితకారి కోశముక్రింద నిలువజేయబడి, ఇందలి ద్రవ్యములో అర్థభాగము ప్రతి సంవత్సరమున ఆ సంవత్సరములో మరణించిన మెంబర్ల వారసులలో సమానముగా పంచి పెట్టబడుచుండును. హితకారి కోశములోని మిగత యర్థభాగమును బెంగాలుస్టాంకులో వడ్డీకేయబడి ఆ వడ్డీరాబడినది చందాదారులలో మిక్కిలమిక్కిల బొందువారలకు సహాయము పంపబడుచుండును. మిగత సగమువంతు చందాధనమును ప్రతికానిర్వహణాధి వ్యయములకు కర్పణచేట్టబడును. మూడు సంవత్సరముల లోపుగా చనిపోయిన మెంబరు తాలూకు వారసునకు ఏమియు నీయబడదు.

ఇట్టియుపయుక్తకర మగు మహామండలియందు మెంబరులుగానుండని హిందూమతస్థులుండరాదు. గొప్ప గొప్ప సంస్థానాధిపతులచే నడిపింపబడు యిట్టి గొప్పకార్యమును కొనసాగించుటకయి ప్రయత్నించుట మన విధియై యున్నది.

ప్రతి ఆంగ్లవిద్యార్థిసమీక్షకును తమ మతమునందలి రహస్యమును గ్రహింపజాలక, తమయాచారము లన్నియు పనికిమాలినవే యని సంస్కారమును గావించవలయు నని యూహించుట మిక్కిలి విచారమును కలిగించుచున్నది. మనహిందూ మతమునకు ముఖ్యములు వేదములు. వేదములు వర్ణాశ్రమధర్మములను తెలుపుచున్నవి. ఇవి ప్రకృతిలక్షణ యుక్తము లని కొందరును, ఇతిరవ్యర్థులచే నూడిగము చేయించుకొనుటకై బ్రాహ్మణులు తెచ్చిపెట్టిన విధులని కొందరును చెప్పుచున్నారు. ఇందెయ్యది నిజమోగ్రహించుట బుద్ధి మంతుల లక్షణమై యున్నది. ఇంగ్లాండు నున్నగు దేశములను ఆదర్శముగ గొను నవనాగరికులుగూడ ఆయాదేశములందు మనదేశమునందువలె తెగలు లేవని చెప్పుసాహసంపజాలరు. మనమిచ్చట బ్రాహ్మణులని వాడు జాతియే, అచ్చటపాదిరిలను పేరుతో సరకుచున్నది. మనమిచ్చట క్షత్రియులని వాడుజాతివంటిదే అచ్చటి "Lords" లాదలతెగ. మన మిచ్చట వైశ్యులను వాడు జాతివంటిదే అచ్చటి వర్తకులతెగ, మన మిచ్చట శూద్రులని వాడు జాతివంటిదే అచ్చటి సేవకాబృందపుతెగ. ప్రతిదేశమునందును వారివారి బుద్ధి ప్రమాణమును బట్టి ఆయాతెగలు కనుపించుచున్నవి. ఇది ప్రకృతి లక్షణము. దీనిని సురల్ప ఎవ్వరికిని తరముకాదు. కాని ఒకగొప్ప లోపము మనలో కాలవిభంబమువలన కలిగినటులకనుపించుచున్నది. అదికాలమునందు చందాలుగుగూడ బ్రహ్మత్వమున కర్హుడైనటుల మనగ్రంథము లుద్ఘోషించుచున్నవి. వాల్మీకి చందాలుదుక్కెరాకుడు. ఈతడు బ్రహ్మత్వమును బొందెను. వసిష్ఠచందాలవనితను వివాహమాడి యామెకు బ్రహ్మత్వమునిచ్చెను. వ్యాసుడు మత్స్యగంధీయన బడు జాలరిపడుచు పుత్రుడయ్యును బ్రహ్మత్వమును బొందెను. విశ్వామిత్రుడు క్షత్రియుడయ్యును బ్రహ్మత్వమునుబొందెను. ఇటుల మన శాస్త్రములందనేకదృష్టాంతములు కనబడుచున్నవనివానిగమనింపలేక బ్రాహ్మజాతియులు బ్రహ్మత్వమును బొందుట కర్హులగాకుండ బ్రాహ్మణులు గావించిరినిబ్రాహ్మజాతిర సంఘమువారు నిందించుచు, కయ్యమునకు దూకుట సమంజసముగా లేదు. ఒక జన్మములోనే శూద్రుడు బ్రాహ్మణుడు కావచ్చును. కాని సంఘముమీద నియ్యది యసాధ్యము. సంఘములో కొందరు బుద్ధికుశలకలవా రుండవచ్చును. కొందరుబుద్ధిమాంద్యులుండవచ్చును. ముక్తిపర్యవసానముపొంద

వలసినచో యగుటచే బుద్ధికుశలులనును గ్రాహ్యమును సులభముగా గావించుకొని దానినిపొందుదురు. బుద్ధిమాంద్యులకులగాక పెల్లమెల్లన విషయగ్రాహ్యమును గావించుచు, ఆయా విషయ గ్రాహ్యముల కనురూపము జన్మముల నెత్తుచు, ముందువిషయము నారయుచుండురు. ఈముక్తి మార్గమునకే బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్ర జాతివిభేదములు మెట్లు ఎట్లన: నిర్ణయబ్రహ్మచరుగు పరమాత్మ ిభక గొప్ప సముద్రము వంటిది. సముద్రోదకములు మార్మరకృతలన యాడియొ,మింటి కెగసి, మేఘములై, చల్లగాలి తగులగానే వర్ష రూపమున భూమిపయి బడి, నెలయెట్లే పారి, కడపట సముద్రమును నెట్లుల జెందుచున్నవో, అట్లే నిర్ణయములగు పరమాణువులు సత్త్వజస్త్వమా గుణము లనియెడి త్రిగుణములందగులుకొని, శూద్ర, వైశ్య, క్షత్రియ బ్రాహ్మణ రూపముల నెట్టి, కడపట గుణరహితమై పరమాత్మైక్యానుసంధానమును బొందును. ఈత్రిగుణముల నువాసనను ఒక్కొక్క జీవి సులభముగను, సురియొక జీవి కష్టముగను తెప్పించుకొన గలుగుటచేత కొందరు ఒక్కజన్మలోనే తరించెదరు. మరికొందరు విశేషజన్మముల నెట్టి తరించెదరు. ఉత్తమజన్మముల నెత్తినవారు గూడ, తాముకసారి రోసి విడిచిన గుణములకు తిరిగిలోనై అధమజన్మములయందు జన్మించుట కలదు. మేచ్చజన్మమున బ్రహ్మత్వమును సంపాదించిన కబీరుడును, చందాల జన్మమెత్తెయును బ్రహ్మత్వమును బొందిన వాల్మీకియును, ఇట్టివారనేకులు తమ పూర్వజన్మములందు గావించిన దుష్కృతఫలితములను భవించుటకే నీచజన్మము నెత్తి, తమపూర్వజ్ఞానమును మరచివనివారగుటచే సంసారమును విడిచి, ముఖ్యముగ సమానముగ భావించి, పరమాత్మైక్యవిధానమును మననముచే గ్రహించి తరించెరి. ఇది మనపురాణములు, ఇతిహాసములు, వేదములు, చెప్పుచున్న విషయములు.

ఏలూరు మంగుత్రిప్రగడ మార్కండేయులు.

పట్టపరీక్షలో తేరినవారి విషయమున దొరతనము వారిచే నేర్పరుపబడిన సంఘమువారి రిపోర్టును గూర్చి ఈనెల 15వ తేదీని నె నేలు వారు రి గంటలసేపు చర్చించి పిమ్మట సర్ ఆస్టోవ ముఖర్జీ గారి తీర్మానము నంగీకరించిరి.

126 చిన్న పురుగులు 100

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

యంగు, గోడి యంగులు, వెంగుకు-నాడుట, పుర్రెపై జిల, అన్నియు చూడుపురుల వలన గలుగును.

నాతమలా రా! ఈ పురుగులకై కేయింబవద్దు, విధి విధానములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని కీ, కొట్లెల్ల బం నాదుతో నింపబడియుండును. తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈయంగు పురుగులకు, అతివ్యాధికయి చేకొందిన తేనెటీగ సహకారిగా సుందర్దగినబంటు. చుండు అరంభమయిన జెండు నీ నిరోధక విప్లవప్రవృత్తిమూల సుపర్యోగింపక ఉ చేతించిన ఆచిరకాలముననే బట్టతల వారితో సహాధ్యాయి గావలసినవచ్చును. కావున నిట్టి పరమకరువును

“కామినియా నూనె”

సహజమున సంహరింపును. చుండును శోగొట్టును. వెంగుకలను రాలనివ్వను. పుర్రెచుండును శోగొట్టును. కలకట్టుకు పరిమళ ముగంధద్రవ్యము. ఈరీతిని, నకలు నూనెలను కయ్యును చేయవారి నూనె మన పడకుడు. కల బుడ్డి 1-క రూ. 1-0-0 2. కి. రూ. 0-4-0 3. కి రూ. 2-10-0 4. పి. రూ. 0-7-0 ఉ చి త ము.

ఈ నుగుణముల రుజువుపరచుటకయి, అర్థజాబిటి శంకుకొనవారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత చూనె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును. సోలు ఏజెంట్లు:- ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం 155, బాహ్యచునీదు బిడ్డి, బొంబాయి. మద్రాసు యేజెంట్లు:- మహానాపురుషోత్తమాశ్రమ, 29, వైనాబావూరోడ్, మదరాసు.

పింగళ సంవత్సరాదిసంచిక

తయారగుచున్నది

పరి సంవత్సరము జరిగి ఐదో శతాబ్దము సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, పరిశోధన, పరిశోధన, పరిశోధన, పరిశోధన విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు పరిశోధనములును, పరిశోధనములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇదియందున్న చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

ఏప్రిలులు రెండవ వారములో వెలువడగలదు.

కాగితముల కంటే ఎక్కువగా కాగితములను ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న కలయవారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము: వెల రు 2-0-0
అంధ్రపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు ,, ,, 0-8-0
,, అధ్యక్షులకు ,, ,, 0-12-0
అంధ్రపత్రిక సంవత్సర తేక నికపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు ,, ,, 1-0-0
అంధ్రపత్రిక కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధమృతము.

తామర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

పండ్లపాడి.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

ఉచితము!

ఉచితము!!

మానవ గడియారము దానిని బాగుచేయుట ఎలాగు?

144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రిపేరుచేయుటకు సేర్పకొనవచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలఖర్చు లేదు.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేకవతి, 20, చీనాబజారురోడ్, మదరాసు.

188

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతముగా పొందుట సాధ్యమని మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును వృద్ధిగాత్రమును ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును పోస్టు చార్జియు మేమే భరించుకొనెదము. వెంటనే వ్రాయుడు 219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆలంపల్లిగూడెం జామియ్యాలయం 156, బ్రాహ్మణ మదరాసు.

బాధానీడితులకు పరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సామంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆకలిచిచ్చి రక్తమువలన జనించు జ్వరములకు కీటిమనుంటి మందు. కరువులను, మచ్చలను గండములను పుండ్రము, ప్రాణిశాస్త్రముల అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

బాధానీడితులకు సహితమైన డా॥ పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Prepared by P. D. SAVANT, Farnswadi. No. 144 No 2. BOMBAY.

అంధ్ర పత్రికలో శాల... విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టించి గానగింగెడ్డి గారికి కావాలి. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము

వికభాషావిప్రశంస

ఇది వెన్నెలకంటి అన్నారాయ విరచితము వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

అంధ్రపత్రిక కార్యాలయము, 6 తంబుకెట్టి పేడి, మదరాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బను సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో లోబ్ధములముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి వృద్ధయంత్రము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించుతురు. ఈసాలామిసిరి మురబ్బ సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయై ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాందహార్ జేతములలో వైరగుచున్నది. అక్కడి జనులు ఈపండును విశేషముగా తీసుకువలన నునదేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆదేశమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బను సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్పమందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-3 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

ఆహారాభివృద్ధి పాఠ్యముతో పంపబడును.

15 తులాలు డబ్బీ వెల రు. 2-0-0.

తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అనియ్యోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మైసూరు అగరు వత్తులు.

అంబరువత్తులు ... శేరు 1-కి రు 3-0-0, 2-0-0
మైసూరు సుగంధ వక్రపాడి శేరు డబ్బా 1-కి రు 1-0-0
మైసూరు శ్రీగంధమాంబు ,, ,, 1-0-0
దశాంశము తేక చుగంధసామ్రాజి ,, ,, 1-0-0
పన్నీరు వత్తులు ... శేరు 1-కి ,, 1-0-0
డి ఆంగ్లో యిండియన్ ట్రైడింగు కంపెనీ, 724 105, చామరాజపేట, బెంగుళూరు సిటీ.

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అందుకో, [723] నుదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ సప్లయచేతురు. ఒక సారి ఆర్థులయిచ్చుచూచినచో తమ కే తెలియగలను.

ప్రాణమి గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు, కిటానీలు, జీగలు - గ్యాసుడిజులు - బొమ్మలకాట్టలు - గాడిదల గుర్రములు చిత్రయంత్రము. క్యాటానీలు కావాలి (592)

బి. శుశ్రోమి ప్రింటింగు సర్దు, బిశాఖపట్టణము.

తేలుమందు వెల సీసా - కి 0-8-0
తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధ గలదు
తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు.
కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధ మాయమగును.
అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుకెట్టిపేడి, మదరాసు.

మంచిగుణము గల శాస్త్రీయాషధములు.

బృహత్ మంజుష్టాదికాష్వధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది. 1 పౌను సీసా రు 0-2-0.

చంద్రప్రభ గుటీ

మూత్రవ్యాధులందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

1 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మాటెకల్

వర్షా

ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works 388 The Ayurvedic Pharmacists. Elphinstone Road, Bombay, 13.

క్రితేమైన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

అంధ్రపత్రిక కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము

సంఘదురాచారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు

జాపబడినది. అందరు జదివి తీరవలయును.

వెల 0-4-0

పోస్టేజీ జేటా.

అంధ్రపత్రిక కార్యాలయము,

7 తంబుకెట్టి పేడి, మదరాసు